1452

DE PATRIARCHARUM CONSTANTINOPOLITANORUM CATALOGIS

ET DE

CHRONOLOGIA OCTO PRIMORUM PATRIARCHARUM.

ACCEDUNT EIUSMODI CATALOGI DUO ADHUC NON EDITI.

DISSERTATIO PHILOLOGICA

QUAM SCRIPSIT

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB AMPLISSIMO

PHILOSOPHORUM IENENSIUM ORDINE

RITE IMPETRANDOS

FRANCISCUS FISCHER,

SAXOALTENBURGENSIS.

LIPSIAE,

TYPIS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXXIV.

SISMANOGLIO

I. De episcoporum et patriarcharum Constantinopolitanorum catalogis.

§ 1. De catalogorum generibus.

Episcoporum et patriarcharum Constantinopolitanorum catalogi exstant multi neque ei eisdem temporibus scripti, quare non eundem patriarcham exhibent ultimum, nec forma omnes eadem compositi sunt, sed genera eorum quinque distingui possunt haec:

1. Nomina tantum patriarcharum afferuntur et spatia regiminis.[1])

2. Cum plerumque tantummodo nomina et spatia regiminis legantur, apud nonnullos brevia exstant vel de facto quodam insigni vel de fide additamenta.[2])

3. Nomina exstant et anni: praeterea autem notae plerumque de dignitatibus ante patriarchatum Constantinopolitanum obtentis, saepe vel de fide vel de imperatore, sub quo aliquis patriarchatu functus est, vel de vitae exitu additae sunt.[3])

4. Nomina tantum exhibentur et hic illic additamenta vel de fide vel de patria brevissima. Hi autem catalogi versibus politicis duodenarum syllabarum compositi sunt.[4])

1) Φλαβιανός μῆνας η'.
Ἀνατόλιος ἔτη η'.
Γεννάδιος ἔτη ιγ'.

2) Φλαβιανὸς ὁ καθελὼν Διόσκορον ἔτη β'.
Ἀνατόλιος ὁ ἐν Χαλκηδόνι ἔτη θ'.
Γεννάδιος ἔτη ιε'.
οὗτος κατὰ τῶν κεφαλαίων τοῦ
ἁγίου Κυρίλλου συνεγράψατο.

3) Φλαβιανὸς πρεσβύτερος Κωνσταντινουπόλεως ἔτος α' μῆνας ι'.
Τούτου φονευθέντος παρὰ τοῦ δυσσεβοῦς Διοσκόρου
Ἀνατόλιος πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας χειροτονεῖται καὶ ἄρχει ἔτη η' μῆνας η'.
Γεννάδιος πρεσβύτερος Κωνσταντινουπόλεως ἔτη ιγ' μῆνας γ'.

4) ὁ Φλαβιανός, Ἀνατόλιος θύτης,
ὁ Γεννάδιος ἀνδρικὸς καὶ γεννάδας.

5. Exstat eadem compositio rhythmica, sed additamenta multo copiosiora sunt et similia iis, quae exhibent tertii generis catalogi. Anni ne hic quidem afferuntur.[1])

Omnes autem catalogi qui mihi innotuerunt Graeca lingua confecti sunt.

§ 2. De singulorum generum catalogis qui exstant.

A. Primi generis catalogus habetur unus, editus in Philippi Labbei Protreptici ad historiam Byzantinam p. 18 sqq. ed. Ven. 35 sqq. ed. Par. Exscriptus est e codice Parisino collegii Claromontani societatis Iesu et patriarchas exhibet inde a Stachy[2]), primo eorum, usque ad Iosephum alterum (ordin. ao. 1416).

B. Ex altero etiam genere unum tantum catalogum novi, qui exstat in chronographio compendiario, quod notis Alfredi de Gutschmid instructum Eusebii chronicorum editioni ab Alfredo Schoene subiunctum est.[3]) Primus autem hoc opusculum ex codice Columnensi nunc Vaticano membraneo saec. XI notae optimae edidit Angelus Maius in Scriptorum veterum novae collectionis tom. I. part. II. p. 1—40.[4]) Hunc codicem Benedictus Niese in Vaticana bibliotheca quaesivit, sed ne vestigium quidem eius reperiri potuit, quare Schoenio in Maii editione fideliter repetenda requiescendum erat.[5]) Continentur autem chronographio inter alia patriarchae

1) *Ὀρθῶν πρόμαχος Φλαβιανὸς δογμάτων,*
πρεσβύτερος τρόφιμος ὢν ἐκκλησίας,
προεδρίαν εἴληφε μαλ' ἐπαξίως.
Οὗπερ θανόντος λακτίσει Διοσκόρου
ἐν Ἐφεσίων ληστρικῷ συνεδρίῳ
ὡς ὑπερασπίζοντος ὀρθῶν δογμάτων
θύτης Ἀνατόλιος Ἀλεξανδρείας
ποιμὴν ἀναδέδεικτο τῆς Κωνσταντίνου,
νομεὺς ἀγαθός, πύργος ὀρθοδοξίας,
ἐφ' οὗ τετάρτης συνόδου θεῖον στῖφος
καλῶς ἁλισθὲν ἐν πόλει Χαλκηδόνι
ἀλλότριον τίθησι τῆς ἐκκλησίας
Διόσκορον δύστηνον Ἀλεξανδρείας
ἁμ' Εὐτυχεῖ τε καὶ σφίσιν ὁμοτρόποις.
Ἔπειτα Γεννάδιος, ἀνὴρ γεννάδας,
τῆς εὐσεβείας καὶ καλοῦ παντὸς τύπος
ἐκκλησίας τρόφιμος ἅμα καὶ θύτης
τοὺς οἴακας ἴθυνε τῆς ἐκκλησίας.

2) Apud hunc solum copiosius narratur: *Στάχυς ἐκ τῶν ο', ὃν ἐχειροτόνησεν Ἀνδρέας ὁ ἀπόστολος τῆς Θρᾴκης ἐπίσκοπον.* 3) Append. IV. p. 59—101. 4) Cf. Ang. Maii praef. p. XVII. 5) Cf. A. Schoene, Euseb. chron. I. praef. p. XIV.

sedium quinque apostolicarum, quorum ultimum locum obtinent patriarchae Constantinopolitani inde a Metrophane usque ad Methodium (ordin. ao. 842).

C. Tertium genus plerosque catalogos complectitur. Atque ex iis quinque, de quibus tres iam antea editi erant, collegit atque Graece et Latine edidit Anselmus Bandurius in Imperii Orientalis tom. I. part. III. p. 161 sqq. V. 187 sqq. P. Sunt autem hi:

1. Catalogus episcoporum ac patriarcharum Constantinopolitanorum desumptus ex chronographia compendiaria Nicephori patriarchae Constantinopolitani, quae habetur in codice Parisino Regio ol. 2508[1]), nunc 1320.[2]) Hunc catalogum primus edidit Bandurius. Cum enim chronographiae Nicephori compendiariae duo exstent librorum genera, quorum in altero brevius, in altero copiosius narratur, omnes Nicephori editores et Anastasius interpres libros secuti sunt copiosiores et quod editio Bandurii, qui Nicephorum se editurum esse promiserat, lucem non vidit[3]), primus Carolus de Boor in editione Nicephori duo codicum genera distinxit, alterius generis textum textui alterius apposuit disseruitque de ratione inter duas recensiones intercedenti. Chronographiam autem breviorem ab ipso Nicephoro compositam, alteram paulo post, ao. circiter 850, fortasse Hierosolymis, auctam et multis locis mutatam esse satis multis probavit argumentis.[4]) Differunt inter se catalogorum priores partes inde a primo episcopo ad Nectarium usque, a quo patriarcha eundem fere textum exhibent[5]): continentur autem in omnibus libris mss. praeter unum[6]) episcopi usque ad Ignatium eunuchum (ordin. ao. 846).

2. Nicephori Callisti Xanthopuli nova enarratio de episcopis Byzantinis et patriarchis omnibus Constantinopolitanis.[7]) Hic quoque catalogus a Bandurio primo editus est ex codice saec. XIV. Paris. Reg. ol. 3502, nunc 1630[8]) ac multis locis ex aliis catalogis suppletus, quae supplementa ille uncis inclusit. Exhibentur

1) Band. l. c. I. praef. p. XIII V. X P. II. p. 613 V. 873 P. 2) Niceph. ed. de Boor, praef. p. XXXVIII. Cf. catalog. cod. mss. bibl. Reg. Paris. II. p. 287. 3) Fabric. bibl. Gr. VII. p. 603. 610 ed. Harl. 4) Niceph. ed. de Boor, praef. p. XXXI sqq. 5) Tribus locis catalogus tractatus additamenta brevissima exhibet; cf. Niceph. p. 118. 6) Codex Oxon. Auct. F. 6, 26 praeterea Photium et Stephanum habet. Cf. Niceph. p. 120. De codd. ceteris cf. praef. p. XLI sqq. 7) Band. l. c. I. p. 164 sqq. V. 191 sqq. P. 8) De hoc codice exeso et saepe difficili lectu cf. Band. l. c. I. praef. p. XIV V. X P. II. p. 614 V. 875 P. — Cf. catal. bibl. Reg. II. p. 376.

episcopi inde a primo eorum usque ad Athanasium I. restitutum (ao. 1304). Hunc eundem catalogum exhiberi existimo in cod. Barocciano 59 bibliothecae Bodleianae.[1])

3. Catalogus patriarcharum Constantinopolitanorum depromptus ex Iure Graecoromano Ioannis Leunclavii[2]), cuius editionem curavit Marquardus Freherus Francofurti 1596.[3]) Unde autem Leunclavius catalogum sumpserit, neque in textu huius operis neque in praefatione docemur. Sed cum initium capiat catalogus a Stachy et deductus sit usque ad Iosephum abbatem Galesii (ordin. ao. 1268), verisimile est eum exscriptum esse ex cod. Bibl. publ. Par. 1355, ubi habetur sub no. 29 catalogus episcoporum Constantinopolitanorum ab Andrea apostolo ad Iosephum usque deductus.[4])

4. Catalogus exscriptus ex Nova variarum historiarum synopsi Matthaei Cigala[5]), episcopos enumerans inde a Stachy usque ad Neophytum (ordin. ao. 1636). Hunc librum admodum rarum editum lingua Graeca vulgari Venetis ao. 1637 ut inspicerem mihi non contigit.

5. Philippi Cyprii magnae ecclesiae protonotarii chronicum, quod continet catalogum patriarcharum et ex variis libris chronicis exscriptum est.[6]) Hunc libellum primus edidit Graece et Latine ex codice ms. Constantinopolitano Nicolaus Blanquardus Franequerae ao. 1679 et post eum Latine cum commentario et notis Henricus Hilarius rector Cellerfeldensis, Lipsiae et Francofurti ao. 1687. Exhibentur autem patriarchae inde a Stachy usque ad Parthenium (ordin. ao. 1639).

Hos igitur quinque catalogos Bandurius collegit et edidit.

6. Series viginti unius episcoporum inde a Stachy ad Metrophanem usque exstat in Dorothei episcopi Tyri syngrammate ecclesiastico a Procopio presbytero recensito inter commentarios de septuaginta et de duodecim Christi discipulis. Hoc opusculum typis expressum cum alibi habetur tum ex duobus codd. Regiis inter Cangii Selecta ad illustrationem chronici paschalis.[7]) Hunc catalogum etiam Nicephorus Callistus in historiam suam ecclesi-

1) Catal. libb. mss. Angl. et Hib. I. p. 7: cod. Barocc. LIX . . . . . . Nicephori Callisti chronologia patriarcharum Constantinopolitanorum CXIV. Postremus est Athanasius. 2) Band. l. c. praef. p. XIV V. XI P. p. 171 V. 201 P. 3) p. 296 sqq. 4) Cf. Catal. Bibl. Reg. Par. II. p. 303. 5) Band. praef. p. XV V. XI P. p. 178 sqq. V. 209 sqq. P. 6) Band. praef. l. c. p. 185 sqq. V. 217 sqq. P. 7) Chr. pasch. ed. Bonn. II. p. 120 sqq.

asticam recepit, ubi exstat in lib. VIII cap. 6.[1]) Sed de hoc opusculo fusius infra agemus.

Praeter hos catalogos tertii generis iam editos alii exstant, qui typis nondum expressi sunt.

7. Ac primum quidem in Aug. Bibl. Caes. Vindob. cod. ms. Theol. Graec. N. CCCII. ap. Lamb. 34, qui est membranaceus, pervetustus, optimae notae in quarto constatque foliis 368[2]), catalogus eiusmodi habetur in fol. 356 r — 358 v, cui antecedunt praeter alia scripta laterculi episcoporum Romanorum Alexandrinorum Antiochenorum Hierosolymitanorum. Hunc catalogum, quem Lambecius in Supplemento Corporis historiae Byzantinae ex Bibl. Caes. separatim edendo se publicaturum promisit, quod promissum non praestitit, postquam administratores Bibl. Caes. qua sunt liberalitate codicem Ienam miserunt, ut apographum facere possem, in altera huius libelli parte in publicum edam. Enumerantur autem episcopi inde a Stachy ad Ioannem usque Xiphilinum (ordin. ao. 1063), cum tamen inscriptio haec sit: *Ἀναγραφὴ τῶν ἀπὸ τοῦ σωτῆρος ἐπισκοπησάντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱεραρχῶν ἤτοι ἐπισκόπων πρὸ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ μετὰ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ πατριαρχῶν ἤτοι ἀπὸ Μητροφάνους μέχρι τοῦ Νικολάου.* (Vind. A).

8. Alius catalogus antecedenti simillimus, plerumque paulo copiosior nonnumquam brevior habetur in eiusdem bibl. cod. ms. Theol. Graec. N. XL. ap. Lamb. 77, qui est chartaceus et optimae notae[3]) in folio constatque nunc foliis 269, in fol. 266 v — 269 v. Libellum sequitur, qui inscribitur *Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου . . . σύνοψις εἰς τοὺς βίους καὶ τὰ τέλη τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν προφητῶν*, et hanc inscriptionem habet: *Τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Δωροθέου τίνες ἐπίσκοποι τοῦ Βυζαντίου κατέστησαν ἀπ᾽ ἀρχῆς καὶ εἰς δεῦρο. Οἱ δὲ μετὰ τὴν ἐκείνου μετάστασιν ἐγράφησαν παρ᾽ ἡμῶν.* Hunc etiam catalogum, quem ipsum Lambecius in opere supra memorato edere constituit neque tamen edidit, postquam Henricus Gelzer apographum a se ex codice factum benignissime mihi concessit, infra publicabo, sed ita, ut ea, quibus cum anteriore conveniat, omittam varietatesque tantum scripturae infra illius textum apponam. Continentur autem hoc catalogo episcopi inde a Stachy usque ad Cosmam Hierosolymitanum, qui patriarchatu se abdicavit ao. 1081. (Vind. B.) Ceterum hic

1) Ed. Frontonis Ducaei Paris. 1630, I. p. 540 sq. 2) Cf. Lamb. comm. de bibl. Caes. III. p. 48. 55. H. Gelzer in libello, qui propediem de Dorotheo edetur. 3) Cf. Lamb. l. c. III. p. 152. 174. H. Gelzer l. c.

uterque catalogus multis locis de singulis patriarchis plura exhibet quam omnes reliqui.

9. Denique alius catalogus typis nondum expressus, qui breviore forma compositus tamen tertio generi adnumerari potest, exhibetur in eiusdem bibl. cod. ms. Hist. Graec. N. LXXVI, quem ipsum bibliothecae administratores summa cum liberalitate huc miserunt. De hoc codice apud Lambecium non commemorato agit A. F. Kollarius in Supplementis ad Lambecii commentarios compositis.[1]) Est codex forma folii quarti, foliorum 138. Catalogus exhibetur in fol. 136 r — 138 v et inscriptus est: *Ταῦτά εἰσιν τα ὀνόματα τῶν γενομένων πατριαρχῶν ἐν τῷ Βυζαντίῳ ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ πρώτου χριστιανῶν βασιλέως καὶ πόσα ἔτη ὁ καθέκαστος αὐτῶν ἱεράτευσεν.* Primus patriarcha est Metrophanes, ultimi sunt Theophylactus et Polyeuctus (ordin. 956) apud quos annorum numerus non additus est. (Vind. C.) Chronicum, quod „humili admodum, immo populari recentium Graecorum sermone scriptum" in 133 foliis exstat et de quo pluribus agit Kollarius, cum accuratius inspicerem, ab auctore satis recenti et misello ex Theophanis chronographia consarcinatum esse cognovi.

D. Quarto generi unum exemplar adnumerandum est, cuius habentur tres recensiones. Harum prima exstat in Labbei Protrept. p. 18 sqq. V. 35 sqq. P, exscripta ex cod. Paris. Regio, cuius numerum ille non affert, sed qui est 1637, ubi sub no. 3 est Theodori Prodromi catalogus patriarcharum CPorum a Metrophane ad Callistum, cui antecedit eiusdem auctoris catalogus imperatorum CPorum a Constantino M. ad Andronicum seniorem versibus politicis trimetris compositus.[2]) Altera recensio est in codice, quo. Io. Langus usus est, de quo nihil compertum habeo[3]), tertia in Reg. Bibl. Monac. cod. 48. fol. 415.[4]) Illi duo autem a Metrophane incipientes usque ad versum *Νήφων Κυζίκου καὶ γλυκὺς Ἰωάννης* eundem fere textum exhibent, deinde autem inter se discrepant et praeterea cod. Reg. habet post Ioannem quinque patriarchas usque ad Callistum

1) p. 763 sqq. Est cod. CXXXV; in primi cod. folii parte inferiore scriptum est: Kollarii Supplem. Cod. CXXVIII, quibus verbis alia manus plumbo addidit: = 135. 2) Cf. Catal. bibl. Reg. Par. II. p. 380. 3) Cf. Io. Langi Cyri Theodori Prodromi epigrammata, Basil. 1536, ubi in calce exstat *Νικηφόρου πόνημα τοῦ Ξανθοπούλου γραφικῆς πάσης σύνοψις ἠκριβωμένη*, in qua habetur patriarcharum metricus catalogus. 4) Cf Elect. Bibl. Mon. codd. Graec. rec. et not. illustr. ab. Ign. Hardt in „Beyträge zur Gesch. u. Litt. der Pfalzbayer. Centralbibl. zu München", ed. de Aretin, vol. I.

(ordin. 1350), Langi autem codex sex usque ad Philotheum (ordin. 1354). Ultimi versus sunt hi:

cod. Reg. 1637: . . . . . . *γλυκὺς Ἰωάννης,*
γέρας μοναστῶν Γεράσιμος Μαγκάλων,
Ἠσαΐας ἄριστος ἐξ ὄρους Ἄθω.
ὁ κακοδαίμων Καλέκας Ἰωάννης.
Ἰσίδωρος ἅγιος ἐκ Θετταλίας,
φερωνύμως Κάλλιστος ἔνθεος τρόπους.

cod. Langi: . . . . *γλυκὺς Ἰωάννης*
καὶ Γεράσιμος μαγκάνων, Ἠσαΐας,
ἀκινδυνόφρων δυσσεβὴς Ἰωάννης,
ὁ θεῖος Ἰσίδωρος εὐσεβῶν κλέος,
Κάλλιστος ὁ κράτιστος ἐξ ἡσυχίας,
Φιλόθεος φερωνύμως Θεῷ φίλος.

In Monacensi autem, ubi imperii anni et synodi ascripta sunt, idem Metrophanes initium capit, ultimus autem est Esaïas et ultima verba sunt: *Ἠσαΐας αὖθίς τε πέλων ἐξ ὄρους.* Alias etiam differentias a Labbei catalogo se invenisse Ign. Hardt affert: in fine autem notatur: *Καὶ τοῦτο ἐξισώθη τῷ ἑαυτοῦ πρωτοτύπῳ, ὃ οὐκ εἶχεν λίαν ὀρθῶς.*

Secundum Bandurium[1]) carmen iambicum de patriarchis CPanis exstat in cod. Med. Florent. 16 num. 21 plut. 87, cuius initium est: *Καὶ πατριάρχας τῆς νέας Ῥώμης βλέπε*, et finis: *φερωνύμως Κάλλιστος ἔνθεος τρόπους*, quo versu etiam Labbei catalogus concluditur. Sed in codice post versum *ὁ κάκος Ἀκάκιος κτλ.* versus subicitur *σὺν Εὐφημίῳ Μακεδονίου κλέος*, item post versum *πάλιν ὁ Πύρρος κτλ.* alius occurrit *Θωμᾶς ὁ λαμπρὸς, δυστυχὴς Ἰωάννης*, denique post versum *χάρις θεοπρόβλητος κτλ.* legitur *ὁ Ἀγαπητὸς τοὐπίκλην Ἰωάννης*, qui in Labbei catalogo desiderantur, exstant apud Langum. Utrum hi versus in Labbei codice desint an eius vel librariorum incuria interciderint nescio: Labbei autem recensionem eandem esse atque Mediceam vel ex ultimis verbis concludendum est.

Quarto generi et fortasse uni ex recensionibus commemoratis praeterea hi catalogi accedunt:

1. In cod. bibl. Reg. Par. 532 sub no. 34 est Nicephori Callisti catalogus imperatorum et patriarcharum CPorum iam pridem editus.

1) Catal. bibl. Laur. I. p. 399.

2. In eiusdem bibl. cod. 1303 est sub no. 13 catalogus patriarcharum CPorum versibus iambicis.

3. Sub eiusdem bibl. cod. 1726 no. 3 auctor catalogi libb. mss. haec affert: Codini de officiis capita duodecim. Index praefixus addit caput decimum tertium, cuius priore parte exhibetur catalogus chronologicus et historicus imperatorum a Constantino M. ad Constantinum Palaeologum, altera patriarcharum CPorum a Metrophane ad Esaïam nomenclatio versibus iambicis Graeca lingua vulgari scriptis. An Codinus capitis illius auctor sit dubitari potest. — Hanc recensionem eandem atque Monacensem esse verisimile est.

4. In eiusdem bibl. cod. 1783 sub no. 6 est catalogus patriarcharum CPorum a Metrophane ad Iosephum usque, qui concilio Florentino (ao. 1439) interfuit. Hic idem codex est, de quo (tum no. 3058. 4) in Imp. Or. part. I. praef. p. VI P. dicit Bandurius, qui versibus iambicis eum scriptum esse addit.

5. In eiusd. bibl. cod. 1785 sub no. 4 est catalogus ad Dionysium usque Heracleensem deductus, ab auctore anonymo versibus politicis conscriptus.

6. In bibl. Reg. Neapol. cod. 19 habetur series imperatorum et patriarcharum CPorum versibus iambicis et antecedunt Nicephori Callisti Xanthopuli festa sanctorum per annum versibus iambicis.[1])

E. Quinto denique generi unus catalogus adnumerandus est, qui exstat in Ephraemii monachi recensu imperatorum et patriarcharum[2]), iambico metro eodem quo antecedentes diligenter compositus. Ephraemii librum primus Angelus Maius, postquam ante eum Leo Allatius fragmenta tantum libris suis inseruit, ex unico cod. Vatic. 1003 in fronte mutilo edidit, cuius editionem recognovit Imm. Bekker. Continet catalogus episcopos inde a Stachy usque ad Esaïam (obiit 1333).

Addere hic liceat eos catalogos, qui mihi innotuerunt de quibusque nihil afferre possum nisi quae in bibliothecarum catalogis leguntur, ita ut ne dicere quidem possim, cui generi adnumerandi sint. Sunt autem hi:

1. Florentiae in bibl. Laur. Med. cod. 13 num. 23 plut. 59 in pag. 162—165 exstat catalogus patriarcharum Hiersolymitanorum Antiochenorum Alexandrinorum Romanorum CPorum.[3])

2. Neapoli in bibl. Reg. cod. 167 sunt anni episcoporum et patr. ecclesiae CPae Rom. Hieros. Alex. Ant.[4])

1) V. catal. libb. mss. bibl. Reg. Neap. ap. Fabric. VI. p. 775 H. 2) Ed. Bonn. p. 383—417, vv. 9565—10392. 3) Cf. Band II. p. 521. 4) Cf. catal. libb. msc. ap. Fabr. l. c.

3. Parisiis in bibl. publ. est in cod. 532 anonymi catalogus patr. CPorum ab Andrea apostolo ad Lucam usque Chrysobergem productus (ob. 1169).

4. In eiusdem bibl. cod. 1356 sub no. 14 est series chronologica regum, prophetarum, imperatorum, item pontificum Romanorum et patriarcharum ecclesiae Orientalis.

5. In eiusdem bibl. cod. 1555 A exstat sub no. 7 catalogus patriarcharum, metropolitarum et autocephalorum.

6. In eiusdem bibl. cod. 1784 sub 5—9 sunt catalogi patr. Rom. (ultimus Honorius) Hieros. (u. Modestus) Alex. (u. Petrus) Ant. (u. Anastasius Sinaïta) Const. (u. Esaïas). Hic idem catalogus exhiberi videtur in bibl. Coislin. cod. 120 foll. 244 v sqq., ubi pro Esaïa ultimus est Nicolaus II.

7. In eiusdem bibl. Coisl. cod. 2087 sub no. 4 est catalogus patr. Const., quorum ultimus est Leo Stypes.

8. Ibidem in bibl. Coisl. cod. 234 fol. 376 est catalogus episc. Byzantii a Christo ad Constantinum M. et patr. Const. a Const. M., qui mutilus videtur esse uno folio.

9. Oxoniae in cod. Barocc. 142 num. 23 est catalogus episc. Const., inde a fol. 288. Exhibet post Photium circiter quadraginta episcopos usque ad tempora Ioannis Ducae.[1])

10. Augustae Vindelicorum in codice, de quo dicit Reiser in catal. p. 80, exstat catalogus episc. Const. Rom. Hier. Ant. Alex.

§ 3. De Dorothei catalogo.

Omnes catalogos quos enumeravi si inter se comparabimus, praeter compositionis differentias aliud discrimen nobis occurret. Plerique enim catalogi episcopos exhibent inde a Stachy, quem ab Andrea apostolo episcopum Argyropolis institutum esse narrant, tres contra seriem episcoporum incipiunt inde a Metrophane.[2]) Seriem autem inde a Stachy usque ad Metrophanem exstare inter Dorothei episcopi Tyri opuscula a Procopio presbytero recensita supra iam attuli.[3]) Viri autem docti, cum apud alios auctores Metrophanes primus Byzantii episcopus nominetur, brevem illum catalogum esse ficticium iamdudum animadverterunt. Ac de Dorotheo et eius libello pluribus agit Henricus Gelzer.[4]) Qui primum quidem cum Caveo et Cangio Dorotheum episcopum unquam vixisse negat. Deinde de opusculo illo verba faciens duas exstare recensiones dicit, quarum

1) V. catal. libb. mss. Angl. et Hib. I. p. 18. 2) Catal. chron. comp.; Labb., Langi, Monac. catal. metr.; Vind. C. 3) p. 268. 4) In libello, quem edet de Dorotheo propediem.

SISMANOGLIO

altera inscribatur *Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου κτλ. σύνοψις εἰς τοὺς βίους καὶ τὰ τέλη τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν*, altera autem *σύγγραμμα ἐκκλησιαστικὸν Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου κτλ.* In hac autem recensione series illa episcoporum exhibetur, etsi in prologo non commemoratur, ubi legitur: *οὗτος τοίνυν ὁ μέγας πρεσβύτης καὶ συγγράμματα ἡμῖν ἐκκλησιαστικὰ καταλέλοιπεν, ἐν οἷς καὶ περὶ τῶν ο' μαθητῶν τοῦ σωτῆρος ἱστόρησεν, καὶ ἔνθα ὁ καθεὶς τῶν προφητῶν καὶ ἀποστόλων τὸν βίον ἐτέλεσεν. Ἐν πρώτοις μὲν οὖν τοὺς ο' ἐκείνους εἶναι λέγει.* Cum praeterea in contextu complura inveniantur, quae in prologo non indicata sint, Gelzer prologum a redactore ex alia priore recensione petitum esse dicit et illam recensionem, quae inscribatur *σύνοψις κτλ.* et exstet nunc in solo cod. Vindob. Caes. bibl. num. XL., ubi titulus optime cum contextu conveniat, esse priorem recte concludit. Differunt igitur inter se duae recensiones maxime eo, quod in syngrammate catalogus ille episcoporum exstat, in synopsi deest. Atque illam recensionem a Procopio presbytero factam esse in libello ipso legimus, quod haud multo post annum 525, quo Ioannes papa Romanus Constantinopolim venit[1]), factum esse Gelzer existimat. Eundem vero Procopium totum opus composuisse et Dorotheo tribuisse, quemadmodum Cave existimat, Gelzero non verisimile videtur, sed id unum concedi posse illo tempore syngrammatis catalogum compositum esse. Hunc autem esse ortum intra annos 476 et 525, infra, ubi de Metrophane agemus, probare studebimus. Statim autem, postquam catalogus compositus est, a patriarcha Constantinopolitano diptychis ecclesiasticis, quae quin ab initio episcopatus exstiterint non dubitandum est, praepositus videtur esse, sed forma paulo breviore et chronicorum stilo magis accommodata. Haec autem forma brevior in posteriorum temporum catalogis plerisque redit et saepe eadem etiam verba exhibentur, cum invicem vix credibile sit catalogum huius brevioris formae latum esse ut opusculum seorsum compositum. Quod ut exemplo illustretur, catalogorum complurium prima verba afferre liceat.

Catal. Dorothei:[2])

Ὁ γὰρ Ἀνδρέας ἐπὶ τὸν Πόντον διαπεραιούμενος ἤθελεν τοῖς ἐν τῷ Βυζαντίῳ τὸν Χριστὸν καταγγεῖλαι. Ἀλλ' ἐπειδήπερ Ζεύξιππος ὁ τὸν τόπον τότε ἡγεμονεύων αἱμοβόρος τις ὢν πάντας τοὺς προσβάλλοντας ξένους τῷ Βυζαντίῳ πρότερον διερωτωμένους τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ, εἶθ' οὕτως εἰσιέναι συνεχώρει,

1) cf. Gelzer. l. c. 2) Chr. pasch. II. p. 132. Quae a Cangii contextu discrepant, debeo cod. Coislin. 205. XI. saec.

SISMANOGLIO

καὶ ἐαν τις ὡμολόγησεν τὸν Χριστον εἰς δέσμα τοῦτον εὐθὺ καὶ παρ' αὐτὰ δεσμευθέντα τοὺς πόδας τε καὶ χεῖρας θαλλαττοῦσθαι προσέταττεν· διὰ τὴν τοιαύτην οὖν ὠμότητα παραπλεύσας ὁ Ἀνδρέας τὸ Βυζάντιον κατῴκησεν ἐπὶ διέτη χρόνον πλησίον τοῦ Βυζαντίου τῷ Θρᾳκῴῳ μέρει, ὡς ἀπὸ σταδίου ἑνὸς τῆς Ἀργυροπόλεως, ἐκεῖ ἐπισυναγωγὴν τῶν ἐνθέσμων καὶ φιλαλήθων ἀνδρῶν ποιούμενος. Ὡς οὖν περὶ τοὺς δισχιλίους ἐπισυνάξας, τῷ Χριστῷ θυσιαστήριον ἑδράσας ἐν τῇ Ἀργυροπόλει καὶ τὸν Στάχυν ἐπίσκοπον καταστήσας εἰς Σινώπην τοῦ Πόντου μεθίσταται.

Niceph. tractat.:[1]) *α' Ἀνδρέας ὁ ἀπόστολος ἐν Βυζαντίῳ τὸν λόγον κηρύξας, εὐκτήριον οἶκον πέραν ἐν Ἀργυροπόλει δειμάμενος χειροτονεῖ ἐπίσκοπον τῆς αὐτῆς πόλεως Στάχυν, οὗ μέμνηται ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ.*[2])

Vindob. B: *Ἀνδρέας ὁ ἁγιώτατος ἀπόστολος καὶ πρωτόκλητος ἐν τῷ διαπλέειν τὴν Ποντικὴν θάλασσαν παραγενόμενος καὶ ἐν Βυζαντίῳ καὶ κηρύξας κἀκεῖ τὸν σωτήριον λόγον ἐκκλησίαν τε πιστῶν κἀκεῖ συστησάμενος καὶ εὐκτήριον ἀνεγείρων οἶκον πέραν ἐν τοῖς Θρᾳκῴοις μέρεσι τῆς πόλεως ἐν τῇ καλουμένῃ Ἀργυροπόλει, ἐν ᾧ ναῷ χρόνῳ ὕστερον ἀπετέθη καὶ τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀδριανοῦ, ἐκεῖσε χειροτονεῖ πρῶτον ἐπίσκοπον τῆς πόλεως Στάχυν, ἕνα τῶν ο' ἀποστόλων, οὗ μέμνηται καὶ ὁ Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ.*

Leunclav.:[3]) *Πρῶτος ὁ μέγας ἀπόστολος Ἀνδρέας ἐν αὐτῷ (Βυζαντίῳ) τὸν λόγον κηρύξας καὶ εὐκτήριον οἶκον πέραν ἐν Ἀργυροπόλει δειμάμενος χειροτονεῖ ἐπίσκοπον τῆς αὐτῆς πόλεως Στάχυν, οὗ μέμνηται ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ.*

Ephraem.:[4])

Ὁ πρωτόκλητος Ἀνδρέας ἀποστόλων,
τῆς εὐσεβείας ἐγκατασπείρων σπόρον
τοῖς Ποντικοῖς κλίμασι καὶ Βιθυνίας,
ὁδῷ προϊὼν καὶ Βυζαντίδα φθάνει·
ἣν φαιδρύνας δόγμασιν ἐνθέου λόγου,
Χριστῷ τ' ἀγείρας εὐσεβῶν ἐκκλησίας,
εὐκτήριον τεύξας τε τοῖς πιστοῖς δόμον
ἐν Χρυσοπόλει τῇ κεκλημένῃ πόλει,
ἐπίσκοπον τίθησιν ἐν ταύτῃ Στάχυν,
ἕνα μαθητῶν ἑβδομήκοντα λόγου.

1) Niceph. ed. de Boor, p. 112. 2) Verba *οὗ μέμνηται κτλ.* neque in Dorothei catalogo insunt neque in diptychis exstitisse videntur, sed ab aliquo editore catalogi addita esse et inde ab aliis recepta existimo. 3) Band. l. c. I. p. 171 V. 201 P. 4) vv. 9565—9574.

§ 4. De fontibus reliquorum catalogorum.

Postquam Dorothei opusculum mutata forma in fastos episcoporum genuinos receptum et ita unum fastorum corpus effectum est, ex hoc fonte complures hauserunt, qui postea patriarcharum catalogos ediderunt. Hos autem non omnes fastos ipsos inspexisse, sed nonnullos antecessorum catalogis receptis episcopos suorum tantum temporum addidisse consentaneum est. Cum autem catalogi imprimis tertii generis in universum inter se simillimi in singulis rebus saepenumero et maxime in annorum numeris inter se discrepent, ita ut ex his quidquam concludere non liceat, nisi alia praesto sunt connexus alicuius argumenta, vix fieri potest, ut pro certo affirmemus, quo quisque auctorum fonte usus sit et quibus partibus variis temporibus compositis singuli catalogi constent. Quae tamen et de tertii generis catalogis maxime ex vitiis in iis comparentibus suspicari licet et de ceteris paulo certius proferri possunt, nunc sequantur.

Ac primum quidem de fonte catalogi codicis Claromontani nihil habeo, quod pro certo affirmem, sed eum ex uberiore aliquo catalogo, qui tertio generi adnumerandus erat, exscriptum esse suspicor.

Deinde de catalogo chronographii compendiarii nuper egit Henricus Gelzer. Postquam enim Alfredus de Gutschmid in notis suis ad chronographium compendiarium a Schoenio exhibitis in catalogis patriarcharum Alexandrinorum Antiochenorum Constantinopolitanorum vestigia esse auctoris alicuius monophysitici catalogumque monophysiticum desinere in Dioscorum alterum Alexandrinum animadvertit, Gelzer catalogorum partes monophysiticas desumptas esse e Zachariae Mitylenensis historia ecclesiastica Graece scripta probavit, quam intra annos 517 et 519 conclusam esse cum Landio existimat.[1]) Zachariam autem fonte priorum temporum Ioanne Diacrinomeno usum esse putat, quem historiam suam ecclesiasticam circa annum 513 conclusisse verisimile sit. Si haec ita se habent, patriarchas usque ad Macedonium alterum debemus Ioanni Diacrinomeno, deinde Zacharias Timotheum fortasse addidit, reliqui autem a continuatoribus Constantinopolitanis subiuncti sunt. Nam catalogum ex chronico Constantinopolitano desumptum esse recte existimat Alfredus de Gutschmid, cui etiam dicenti numeris annorum in fine omissis catalogum

1) Zeitschrift für wissenschaftl. Theol. ed. D. A. Hilgenfeld. Jahrg. XXVI. Heft 4. p. 505 sqq.

SISMANOGLIO

sub Nicephoro scriptum et postea demum ad Methodii finem continuatum esse ostendi assentior. Quod autem hic factum est, ut complures auctores catalogum qui nunc exstat composuerint et ad sua quisque tempora usque episcopos addiderit, plerisque catalogis contigisse existimandum est.

Quin ex fastis ipsis hauserit Nicephorus, propterea non dubium videtur, quod cum ipse patriarcha esset facilem ad fastos aditum eum habuisse apparet. Sed alium catalogum copiosius scriptum iam tum exstitisse ex eo concludendum est[1]), quod paulo post Nicephori mortem additamenta illa, de quibus iam supra dictum est[2]), Hierosolymis facta sunt.

Quod attinet ad catalogum Vindobonensem B, cum vel obiter opusculum inspiciens animadvertas duos ultimos episcopos, Ioannem Xiphilinum et Cosmam Hierosolymitanum et praecipue Ioannem, tam copiose tractatos esse, ut ratio horum tractatorum maxime diversa sit ab aliis, quoniam in fine catalogi positi sunt, facillime concluditur auctorem per horum patriacharum tempora vixisse et cum is qui Cosmae suffectus est patriarcha non nominetur, statim post Cosmae resignationem opusculum suum edidisse. Ceterum non ab uno auctore catalogum confectum esse suspicatus sim ex eius titulo, ubi haec verba exstant: *Τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Δωροθέου τίνες ἐπίσκοποι τοῦ Βυζαντίου κατέστησαν ἀπ' ἀρχῆς καὶ εἰς δεῦρο. Οἱ δὲ μετὰ τὴν ἐκείνου μετάστασιν ἐγράφησαν παρ' ἡμῶν.* Hunc titulum duabus ex partibus constare apparet et episcopos dividi in eos quos Dorotheus enumeravit, et in eos, quos post eius mortem alius auctor anonymus addidit. Iam quaeramus, ubi prior auctor finierit. Legimus autem in catalogo inter Nicolai I. (906—925) duo regiminis spatia sede eum depulsum fuisse per quinque annos et menses quattuor, qui autem eum hoc tempore secutus sit, auctor narrare omittit. In aliis autem catalogis Nicolao tum suffectus esse traditur Euthymius. Cum autem Euthymii nomen a Nicolao e sacris diptychis erasum postea demum sub Polyeucto patriarcha, sub quo Nicolaïtarum et Euthymianorum reliquiae in concordiam rediere, restitutum esse sciamus[3]), sequitur, ut auctor catalogi exemplar exscripserit, quod temporibus quinque episcoporum inde a Nicolao ad Polyeuctum usque (ca. 925—956) secundum diptycha fortasse compositum erat. Cum praeterea in catalogo de ipso Nicolao pluribus narretur, eum in fine

1) Hunc catalogum in stemmate indicamus littera X. 2) p. 267.
3) Cf. Lequien, Or. christ. I. p. 250 sqq.

quondam positum fuisse verisimile est. Invenit igitur auctor catalogi, ut nunc exstat, catalogum episcopos inde a Stachy ad Nicolaum usque Mysticum continentem, qui ab auctore, quod seriem illam commenticiam recepit, quae iamdudum S. Dorothei auctoritate sancita erat, totus ei attributus et calci eius opusculi affixus est. Huic catalogo auctor noster episcopos addidit inde a Stephano, qui Nicolaum secutus est, ad suum tempus usque, quam continuationem his verbis indicat: *οἱ δὲ μετὰ τὴν ἐκείνου μετάστασιν ἐγράφησαν παρ' ἡμῶν.*

Catalogum Vindobonensem B multis locis cum A convenire iam supra dixi.[1]) Atque cum in A patriarchae enumerentur usque ad Ioannem Xiphilinum, in inscriptione seriem ad Nicolaum usque deduci legimus et eadem manus ad Nicolaum Chrysobergem scripsit, inde a quo alia manus episcopos ad Ioannem usque Xiphilinum addidit. Cum in A autem de Nicolao Mystico eadem fere atque in B afferantur, quare in fine quondam eum positum fuisse putaverim, et ibidem Euthymius omissus sit, tres auctores catalogi A erui posse existimo et a primo catalogum ad Nicolaum Mysticum, ab altero ad Nicolaum Chrysobergem, a tertio ad Ioannem usque Xiphilinum conscriptum esse, primum autem catalogum eundem esse, quo secundus auctor catalogi B usus sit.

Utrum Nicephori Callisti catalogus e diptychis ipsis ecclesiasticis haustus sit an aliunde in medio relinquam. Ceterum ordo et nomina patriarcharum in catalogis Nicephori duobus, Vindob. A et B, Nicephori Callisti optime inter se congruunt.[2])

Catalogos autem, quos exhibent Leunclavius Matthaeus Cigala Philippus Cyprius arctius inter se cohaerere existimo. Ut enim omittam et errores, quos multos per se quisque admisit, et commutationes, quae consulto factae sunt, e. g. ubi alius aliud vel addit vel omittit, in tribus catalogis vitia inveniuntur communia, quae fortuito orta esse putare vix licet. Ac primum quidem complurium episcoporum nomina corrupta sunt. Legimus enim apud Leunclavium: *Ἀθηνογένης* pro *Ἀθηνόδωρος*, *Κυριακὸς* pro *Κυριλλιανός*, *Τράτος* pro *Τίτος*, *Δομετιανὸς* pro *Δομέτιος*, apud Cigalam: *Ἀθηνογένης, Κυριακός, Τάρατος ὁ καὶ Τῖτος, Δομετιανός*, apud Philippum Cyprium: *Ἀθηνογένης, Κυριακός, Τάρατος ὁ Κιτήτης.*[3]) Deinde apud Neophytum, Constantinum

1) p. 269. 2) Errore apud Nic. Call. Acacius bis positus est et omissus Constantinus Lichudes. 3) *Δομετιανὸς* correxit in *Δομέτιος*.

Chliarenum, Lucam Chrysobergem omnes exhibent annorum lacunam. Denique numeri annorum, qui a ceteris catalogis saepe differunt, plerumque ita consentiunt, ut inter se catalogos cohaerere apertum sit. Ac Leunclavii catalogus desinit in Iosepho abbate Galesii, duo autem reliqui catalogi episcopos ad auctorum tempus usque deducunt. In chronico autem Philippi Cyprii error in ordine episcoporum est gravissimus. Postquam enim auctor restitutionem Iosephi abbatis Galesii et sequentes episcopos Gregorium, Athanasium, Ioannem, Athanasium iterum episcopum, Niphonem commemoravit, subito transit ad Esaïam, in cuius annis captam a Turcis ponit Constantinopolim, nec minus quam quattuordecim episcopos omittit, quos cognoscere licet ex catalogo codicis Claromontani et Phrantzae historia. Hunc errorem, quem Blancardus Philippi Cyprii editor animadvertisse non videtur, primus annotavit illumque nec minus Philippum verbis acerbis castigavit Henricus Hilarius.[1]) Haec eadem autem lacuna exstat apud Matthaeum Cigalam. Praeterea autem inde ab Esaïa verba catalogorum ita consentiunt, ut nullo modo dubitandum sit, quin ex eodem fonte fluxerint, ex catalogo scilicet lingua Graeca vulgari composito, qui patriarchas inde a capta urbe exhibuit. Ac rem

1) Post Hilarium vero lacunam animadvertit Bandurius, qui dicit (l. c. I. praef. p. XV V. XI P.): Quam vero imperfecti sint, inquit, catalogi patriarcharum Constantinopolitanorum editi a Matthaeo Cigala et Filippo Cyprio et maxime post Athanasium ad captam usque a Turcis urbem, in commentariis nostris monuimus. — In his autem commentariis, qui continentur tom. II. lib. VIII. Imperii Orientalis, Nicephori Callisti secutus catalogum de singulis patriarchis agit pluribus. Ubi vero Nicephori catalogus desiit, inde a Iosepho usque ad urbem a Turcis captam patriarchas affert ex Georgii Phrantzae historia. Hucusque cum ei propositum fuerit res Constantinopolitanas persequi, de reliquis, qui apud Matthaeum Cigalam et Philippum Cyprium inveniuntur patriarchis non agit in commentariis, sed quemlibet lectorem hos catalogos conferre posse dicit, quantum ad seriem patriarcharum, qui post captam urbem sederint, cum historia patriarcharum Constantinopolitanorum Emanuelis Malaxi in Turcograecia Crusii, quae desinat in annum 1577. Sed cum ultima folia typis ederentur, obtulit ei abbas Eusebius Renaudotius catalogum patriarcharum nou multo ante sibi Constantinopoli missum, qui descriptus fuit ex codice ecclesiae Constantinopolitanae patriarchalis et seriem patriarcharum exhibet ab ao. 1594 ad annum 1702. Hunc etiam catalogum, ut opus usque ad sua tempora absolutum fieret, ultimo loco adiecit. — Cum horum temporum patriarchis nihil nobis negotii est, sed priorum tantum chronologiam tractare in animo habemus. Ceterum idem Bandurius integram de patriarchis Constantinopolitanis historiam texere sibi proposuit, sed morte videtur impeditus esse, quominus eam conficeret.

ita se habere existimo. Matthaeus Cigala primum Leunclavii catalogo usus est et deinde codice aliquo, in quo lacuna illa fuit magna quemque patriarchas continuisse verisimile est usque ad urbem a Turcis captam.[1]) Idem autem, cum saepe numeros habeat qui apud Leunclavium desunt, hos de suo fortasse addidit, praeterea autem catalogo illo usus est vulgari lingua Graeca composito continenti patriarchas a capta urbe ad suum tempus usque. Philippus denique Cyprius in manibus habuit Leunclavii et Matthaei Cigalae libros et fortasse ipsos codices quibus hic usus est, in his catalogum illum recentem.[2]) Multos autem errores a singulis commissos et catalogos sine magna diligentia compositos esse neminem fugere existimo.

Quomodo autem catalogi Leunclavii Matthaei Cigalae Philippi Cyprii cum ceteris, de quibus diximus, cohaereant, pro certe affirmare vix ausus sim. Neque tamen tacendum est primum in catalogo Nicephori tractato *Κυριακὸς* haberi pro *Κυριλλιανός*, quam formam etiam in illis tribus catalogis exstare vidimus. Si quis autem propterea statuet catalogos illos tres cum hoc cohaerere et in eum catalogum, quo Leunclavius et post eum Matthaeus Cigala usus est quique fortasse a compluribus continuatoribus confectus erat[3]), reliqua illa nominum et rerum vitia irrepsisse, ei non adversabor. Catalogorum deinde hoc stemma habemus:

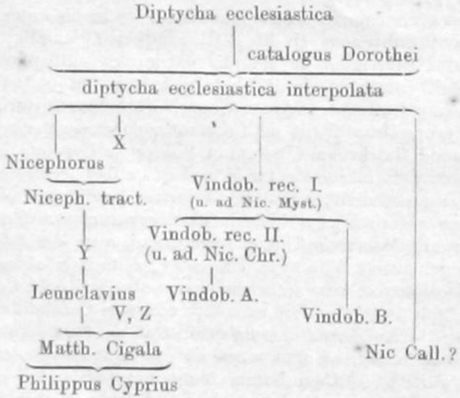

1) In stemmate appellatur V. 2) Hunc in stemmate indicamus signo Z. 3) Significatur in stemmate littera Y.

Restat nunc, ut dicamus de iis catalogis quarti generis, de quibus supra pluribus egimus, et de Ephraemii catalogo, quos ita inter se cohaerere, ut illi ex Ephraemii catalogo hausti sint, duobus argumentis me probare posse spero. Primum enim in iis saepe eadem episcoporum epitheta inveniuntur.[1]) Deinde autem Ephraemii catalogus desinit in Esaïam et in eundem catalogus Monacensis: Labbei autem et Langi catalogi usque ad Gerasimum, Esaïae antecessorem, eundem textum exhibent, deinde inter se dissentiunt. Quae cum ita sint, ab aliquo auctore Ephraemii catalogum excerptum et postea a duobus aliis, qui eodem fere tempore fuerunt episcopos ad sua usque tempora adiunctos esse verisimile est. Ephraemium autem in compositione carminis sui catalogum aliquem tertii generis adhibuisse nemo, qui illud cum his comparaverit, infitiabitur.[2])

1) Locos collectos afferre mihi liceat:

Ephraem. ed. Bonn. p. 383 sqq.	Labbei protr. p. 18 sq. V. 35 sq. P.
v. 9617. *ὀρθοδοξίας στῦλος Παῦλος*	v. 4. *εὐσεβῶν στύλος Παῦλος*
9640. *ἄδοξον Εὐδόξιον Ἀρείου φίλον*	7. *ἄδοξος Εὐδόξιος Ἄρειος νέος*
9655. *ὁ γρήγορος νοῦς*	9. *ὁ Γρηγόριος νοῦς* (*ὁ γρήγορος νοῦς* Lang.)
9670. *στόμα τὸ χρυσοῦν ἡ θεόσδοτος χάρις*	10. *τὸ χρύσεον χάρισμα τοῦ Χρυσοστόμου*
9682. *γηραιὸς Ἀρσάκιος*	11. *γέρων ὁ Ἀρσάκιος*
9731. *Γεννάδιος ἀνὴρ γεννάδας*	15. *ὁ Γεννάδιος . . . γεννάδας*
9763. *Τιμόθεον ἄτιμον*	17. *Τιμόθεος ἄτιμος*
9897. *θεῖος Γερμανός*	30. *θεῖος Γερμανός*
10113. *Εὐστράτιος Γαριδᾶς θέσιν*	48. *Εὐστράτιος Γαριδᾶς θέσιν*
10120. *θεῷ προβληθεὶς Νικόλαος ἀξίως*	49. *χάρις θεοπρόβλητος ἡ Νικολάου*
10230. *ἐφ' οὗ παρεστήσαντο Λατῖνοι πόλιν*	59. *ἐφ' οὗ πόλις ἔκλινε Λατίνοις κάραν*
10286. *Νικηφόρος πρόεδρος ὢν Ἐφεσίων*	66. *τῆς Ἐφέσου πρόεδρος ὢν ὁ Νικηφόρος* (*ὢν* deest ap. Lang.)
10291. *Ἀρσένιος πρώτιστος*	67. *Ἀρσένιος πρώτιστος* (*πρ. Ἀρσ.* ap. Lang.)
10297. *τῆς Ἀδριανοῦ Γερμανὸς ἀρχιθύτης*	68. *τῆς Ἀδριανοῦ Γερμανὸς ἀρχιθύτης*
10300. *Ἰωσήφ, ὀρθοδοξίας στῦλος*	69. *Ἰωσήφ, ὁμολογίας στύλος*
10325. 10326. *Ἰωάννης Βέκκος . . . . συμφρονῶν τοῖς Λατίνοις*	70. *Λατινόφρων Ιωάννης ὁ Βέκκος*
10334. *Γρηγόριος Κυπρόθεν*	71. *Γρηγόριος Κυπρόθεν*
10348. 10350. *Ἀθανάσιος . . . . . . γεννάδας ἀνήρ.*	72. *Ἀθανάσιος ἀνὴρ γεννάδας.*

2) Cf. in p. 275 initium Ephr. catalogi cum ceteris.

Haec habui quae de catalogorum fontibus dicerem. Sequuntur nunc in altera parte huius libelli catalogi illi duo, de quibus supra diximus in pag. 269.

II. Catalogus ex Aug. Bibl. Caes. Vind. cod. ms. Theol. Graec. N. CCCII. ol. 34. desumptus.

Fol. 356 r:

Ἀναγραφὴ τῶν ἀπὸ τοῦ σωτῆρος ἐπισκοπησάντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱεραρχῶν ἤτοι ἐπισκόπων πρὸ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ μετὰ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ πατριαρχῶν ἤτοι ἀπὸ Μητροφάνους μέχρι τοῦ Νικολάου.

Ἀνδρέας ὁ ἁγιώτατος ἀπόστολος παραγενόμενος ἐν τῷ Βυζαντίῳ καὶ κηρύξας τὸν σωτήριον λόγον, ἐκκλησίαν πιστῶν συστησάμενος καὶ εὐκτήριον οἶκον πέραν ἐν τῇ νῦν λεγομένῃ Ἀργυροπόλει ἀνεγείρας, ἐν ᾧ ὕστερον ἀπετέθη τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀδριανοῦ, χειροτονεῖ ἐπίσκοπον

α΄. Στάχυν τῆς αὐτῆς πόλεως πρῶτον, οὗ καὶ μέμνηται Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ, ὃς ἐπεσκόπησεν ἔτη ιϛ΄.

β΄. Ὀνήσιμος ἔτη ιδ΄.

γ. Πολύκαρπος ἔτη ιη΄.

δ΄. Πλούταρχος ἔτη ιϛ΄.

ε΄. Σεδεκίων ἔτη θ΄.

ϛ΄. Διογένης ἔτη ιε΄.

ζ΄. Ἐλευθέριος ἔτη ιζ΄.

Catalogus ex eiusd. Bibl. cod. ms. Theol. Graec. N. XL. ol. 77. exscriptus.

Fol. 266 v:

1. Inscriptio: *Τοῦ αὐτοῦ μακαρίου Δωροθέου τίνες ἐπίσκοποι τοῦ Βυζαντίου κατέστησαν ἀπ᾽ ἀρχῆς καὶ εἰς δεῦρο. Οἱ δὲ μετὰ τὴν ἐκείνου μετάστασιν ἐγράφησαν παρ᾽ ἡμῶν.*

5. *ἀπόστολος καὶ πρωτόκλητος ἐν τῷ διαπλέειν τὴν Ποντικὴν θάλασσαν παρ. καὶ ἐν Βυζ.*

6. *κηρ. κἀκεῖ τὸν. — ἐκκλ. τε πιστ. κἀκεῖ συστ. καὶ εὐκτ. ἀνεγείρων οἶκον πέραν ἐν τοῖς Θρᾳκῴοις μέρεσι τῆς πόλεως ἐν τῇ καλουμένῃ Ἀ., ἐν ᾧ ναῷ χρόνῳ ὕστ. ἀπ. καὶ.*

9. *ἐκεῖσε χειρ. πρῶτον ἐπ. τῆς πόλεως Στ., ἕνα τῶν ο΄ ἀποστόλων, οὗ μέμν. καὶ ὁ Π.*

11. *ὃς δὴ ἐπ.*

12. *Ὁ. μετὰ τοῦτον δεύτερος καταστὰς ἐπεσκόπησεν ἔ. ιδ΄.*

η΄. Φίληξ ἔτη ε΄.

θ΄. Πολύκαρπος ἄλλος ἔτη ιζ΄.

Οὗτοι πάντες ἐν τῷ εἰρημένῳ εὐκτηρίῳ τῷ ἐν Ἀργυροπόλει τὰς συνάξεις ἐποιοῦντο διὰ τοὺς γινομένους διωγμοὺς ὑπὸ τῶν ἀπίστων.

ι΄. Ἀθηνόδωρος ἔτη δ΄.

Οὗτος ἕτερον εὐκτήριον κτίσας ἐν τοποθεσίᾳ ἐπιλεγομένῃ Ἐλαία τὸ μετὰ ταῦτα ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως περιφανῶς οἰκοδομηθὲν ἐκεῖ τὰς συνάξεις σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπετέλει.

ια΄. Εὐζώϊος ἔτη ϛ΄.

ιβ΄. Λαυρέντιος ἔτη ια΄ μῆνας ϛ΄.

ιγ΄. Ἀλύπιος ἔτη ιγ΄ μῆνας ϛ΄.

ιδ΄. Περτίναξ ὑπατικὸς καὶ συγκλητικὸς Ῥώμης ἔτη ιθ΄.

Οὗτος ἑτέραν ἐκκλησίαν ἀνίστησιν ἐν τῷ παραθαλασσίῳ τόπῳ τῷ ἐπιλεγομένῳ Συκαί.

ιε΄. Ὀλυμπιανὸς ἔτη ια΄.

ιϛ΄. Μάρκος ἔτη ιγ΄.

ιζ΄. Κυριλλιανὸς ἔτη ιϛ΄.

ιη΄. Καστῖνος ἔτη ζ΄.

Οὗτος ἐν αὐτῷ τῷ Βυζαντίῳ ἐν τοποθεσίᾳ ἐπιλεγομένῃ Πετρίῳ εὐκτήριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας ἀνήγειρεν κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν μαρτυρησάσης.

ιθ΄. Τῖτος μετ᾽ ἐκεῖνον ἔτη λε΄ μῆνας ϛ΄.

2. *ἄλλος* deest.

4. *γιν. κατ᾽ αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀπίστων συνεχεῖς διωγμούς. Εἶτα ἐπὶ τούτοις*

6. *Ἀ. ἐπίσκοπος καταστὰς ἕτ. εὐκτ. οἶκον ἔκτισεν ἐν τοπ. τῇ λεγομένῃ Ἐ. τὸν καὶ χρόνοις ὕστερον ὑπὸ τοῦ ἐν ἁγίοις Κ . . . . . ἀνοικοδομηθέντα κἀκεῖσε τ. σ. ἐπιτελῶν ἐπεσκόπησεν ἔ. δ΄.*

11. *Ε. μετὰ τοῦτον ἔ. ϛ΄.*

13. *μῆνας ϛ΄* deest.

14. *Π. μετὰ τούτους ὑπατικὸς μὲν ὑπάρχων τῆς ἐν Ῥώμῃ συγκλήτου, ἐπίσκοπος δὲ Βυζαντίου καταστὰς ἑτέραν αὖθις αὐτὸς ἐκκλ. ἀν., ἐγγυτέρω τῆς πόλεως ἐν . . . τόπῳ ἐπιλεγ. Συκαῖς, Εἰρήνην τὸν ναὸν προσαγορεύσας, κἀκεῖσε τὰς συνάξεις ἐπιτελῶν ἐπεσκόπησεν ἔ. ιθ΄.*

20. *Καστῖνος μετὰ τούτους ἐπίσκοπος γεγονὼς Βυζαντίου* (fol. 267 r) *μετέθηκε τὴν ἐπισκοπὴν ἀπὸ τοῦ ἀντιπέραν μέρους ἐν αὐτῇ τῇ πόλει εὐκτήριον οἶκον πρῶτον ἀνοικοδομήσας ἔνδον αὐτῆς ἐπ᾽ ὀνόματι τῆς ἁγ. μ. Εὐφ. κατ᾽ ἐκ. . . . . μαρτ. ἐν αὐτῇ τῇ τοποθεσίᾳ τῇ ἐπιλεγομένῃ μέχρι καὶ νῦν Πετρίῳ κἀντεῦθεν τὰς συνάξεις ἐπιτελῶν ἐπεσκόπησεν ἔ. ζ΄.*

24. *ἔτη λϛ΄. μῆνας ϛ΄* deest.

κ'. Δομέτιος ἀδελφος Πρόβου βασιλέως ἔτη κδ' μῆνας ϛ'.

κα'. Πρόβος υἱὸς τοῦ αὐτοῦ Δομετίου ἔτη ιβ'.

Ὅσοι ἀπὸ Μητροφάνους.

κβ'. Μητροφάνης, υἱὸς μὲν τοῦ προγεγραμμένου ἐπισκόπου Δομετίου, ἀδελφὸς δὲ τοῦ μετὰ τὸν Δομέτιον ἐπισκοπήσαντος Πρόβου ἔτη ι'. Ἐπὶ τούτου ὁ ἐν ἁγίοις Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς παρεγένετο ἐν Βυζαντίῳ διὰ τὸν πρὸς Λικίννιον πόλεμον.

(fol. 356 v) κγ'. Ἀλέξανδρος ἔτη κγ'.

κδ'. Παῦλος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως ἔτη γ'.

Τούτου ἐξωσθέντος ὑπὸ Κωνσταντίου

κε'. Εὐσέβιος ἀρειανός, πρότερον γενόμενος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ, εἶτα μετατεθεὶς εἰς Νικομήδειαν, πάλιν μετῆλθεν ἐν ΚΠ καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ιβ'. Εἶτα μετὰ θάνατον αὐτοῦ πάλιν ἀποκαθίσταται ὁ αὐτὸς

Παῦλος καὶ παραχρῆμα ἐκβάλλεται καὶ ἐν Κουκουσῷ ἐξορίζεται κἀκεῖσε ὑπὸ τῶν δυσσεβῶν ἀρειανῶν ἀναιρεῖται. Χειροτονεῖται δὲ

κϛ'. Μακεδόνιος πρεσβύτερος ὁ πνευματομάχος ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ι'. Τούτου καθαιρεθέντος καὶ ἐκβληθέντος ὑπὸ Κωνσταντίου τοῦ βασιλέως

κζ'. Εὐδόξιος ἀρειανὸς μετατεθεὶς πρότερον ἀπὸ Γερμα-

1. μῆνας ϛ' deest.

3. Ὅ. ἀ. Μ. desunt.

4. Μ. υἱὸς μὲν καὶ αὐτὸς τοῦ αὐτοῦ Δομετίου, ἀ. δὲ τοῦ Πρόβου τοῦ ἐπισκοπήσαντος καὶ ἀδελφόπαις Πρόβου τοῦ βασιλέως, ἐπεσκόπησεν καὶ οὗτος τοῦ Βυζαντίου ἔ. ι'. Ἐπὶ τούτου τοῦ Μητροφάνους ὁ . . . . Κ. ὁ βασ.

9. Ἀ. μετὰ τοῦτον ἐπεσκόπησε τῆς ΚΠ ἔ. κγ', μακρόβιος γεγονὼς καὶ ζήσας τὰ πάντα ἔτη ϟζ'.

10. Π. μετὰ τοῦτον ὁ ὁμολογητὴς ἐπεσκόπησε διάκονος ὢν τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἐκράτησεν ἔ. ϛ'. Ἔπειτα ἐξεβλήθη ὑ. Κ. βασιλέως καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἰσήχθη

12. Ε. ἀ., ὃς πρώην μὲν ἐπ. ἐγένετο Β., εἶτα δὲ μετηνέχθη εἰς Ν. Καὶ αὖθις ἐκεῖθεν μετῆλθεν εἰς ΚΠ καὶ ἐπ. αὐτῆς ἔ. ιϛ'.

14. εἶτα . . . αὐτὸς desunt.

16. Π. πάλιν ὁ ὁμοληγητὴς μετὰ θάνατον Εὐσεβίου ἀποκαθίσταται εἰς τὸν ἴδιον τοῦτον θρόνον, ἀλλὰ πάλιν παραχρῆμα ἐκβ. καὶ εἰς Κουκουσὸν ἐξορ. Ἐκεῖσε δὲ ὑπὸ τῶν ἀρ. ἀν. Ἀντὶ δὲ τούτου πάλιν ἐχειροτονήθη

19. Μ. ὃς πρεσβ. μὲν τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ὑπῆρχε, πνευμ. δὲ ἀπηλλάχθη καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. η'. Τούτου δὲ διὰ τὴν οἰκείαν αἵρεσιν ὑπὸ τῆς ἱερᾶς συνόδου καθ. κ. ἐκβ. ὑπὸ Κ. τ. β.

22. Ε. ἀ. προχειρίζεται, ὃς δὴ καὶ αὐτὸς ἐπίσης τῷ Εὐσεβίῳ τρεῖς

νικείας εἰς Ἀντιόχειαν, αὖθις ἐκεῖθεν ἐν ΚΠ ἐπεσκόπησεν ἔτη η'.

κη'. Δημόφιλος ἀρειανὸς Βερόης τῆς ἐν Θρᾴκῃ πόλεως ἐν ΚΠ μετατεθεὶς ἐπεσκόπησεν ἔτη ια' μῆνας ε'.

κθ'. Εὐάγριος ὀρθόδοξος, ὑπὸ Εὐσταθίου τοῦ Ἀντιοχείας χειροτονηθεὶς παρευθὺ εἰς ἐξορίαν ὑπὸ Οὐάλεντος τοῦ βασιλέως παραπέμπεται.

λ'. Γρηγόριος ὁ Ναζιανζοῦ ἤτοι ὁ θεολόγος προέστη τῆς ἐκκλησίας τῶν ὀρθοδόξων ἔτη ιβ'. Τούτου εἰς τὴν πατρίδα ἐπανελθόντος

λα'. Νεκτάριος ἀξιωματικὸς ὑπάρχων καὶ χριστιανὸς μὲν κατηχούμενος δὲ καὶ μήπω μετέχων τοῦ ἁγίου βαπτίσματος (τότε γὰρ τριακονταέτεις ἐβαπτίζοντο κατὰ μίμησιν τοῦ Χριστοῦ) ἅμα καὶ βαπτίζεται καὶ χειροτονεῖται ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου τῶν ρν' καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ιϛ' μῆνας γ'.

λβ'. Ἰωάννης πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Ἀντιοχείας, ὁ Χρυσόστομος ἐπεσκόπησεν ἔτη ε' μῆνας ϛ'. Οὗτος ἐκβληθεὶς καὶ εἰς ἐξορίαν παραπεμφθεὶς ὑπὸ ἀδοξίας τῆς βασιλίσσης ἐν Κομάνῃ τῇ πόλει τῆς δευτέρας τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ἐτελεύτησεν καὶ κατετέθη, ἔνθα τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Βασιλίσκου.

λγ'. Ἀρσάκιος πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως, ὁ

μετῆλθεν ἐπισκοπάς, Γερμανικείας πρότερον, εἶτα τῆς Ἀντιόχου καὶ τρίτης τῆς ΚΠ, ἧς δὴ καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ι'.

3. Δ. μετὰ τοῦτον ἀ. καὶ αὐτὸς ἐπίσκοπος ὢν Β. πόλεως τῆς ἐν Θ. μετατίθεται εἰς ΚΠ καὶ ἐπεσκόπησεν αὐτῆς ἔ. ια' μ. ε'.

5. Ε. ὁ. χειροτονηθεὶς ὑ. Ε. τ. Ἀ. π. ἐξορίζεται . . . βασιλέως καὶ ἐκράτουν τῆς ἐκκλησίας οἱ ἀρειανοὶ ἐπὶ πολύ· εἶτα

8. Γ. ὁ θεολόγος ἀπὸ Ν. μετεκλήθη καὶ πρὸς τὰς πολυειδεῖς αἱρέσεις ἀντικαταστὰς καὶ λόγου τε δυνάμει καὶ βίου λαμπρότητι καὶ συμμαχίᾳ τοῦ πνεύματος τὴν ὀρθόδοξον πίστιν κρατύνας καὶ τὴν τριάδα τὸν ἕνα θεὸν φανερώτερον γνωρίσας τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν αὐξήσας καὶ πλατύνας προέστη καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ιβ'. Τούτου δὲ πάλιν ε. τ. ἰδίαν π. ἐπανακάμψαντος

12. κατηχούμενος, οὔπω δὲ τυχὼν τοῦ β. τότε κατὰ ταὐτὸ καὶ β. κ. χ. ἐπίσκοπος Κπόλεως ὑ. τ. ἱερᾶς σ. τ. ρν' ἐπισκόπων καὶ ἐπ. ἔ. ιϛ'.

16. Ἰ. μετὰ τοῦτον ὁ Χρ. πρεσβ. ὢν τῆς ἐ. Ἀ. μετακληθεὶς ἐπεσκ. ἔ. ε'. Εἶτα ἐκβλ. κ. ε. ἐ. πεμφθεὶς (fol. 267 v) ἐν Κομ. . . . . ἐτελεύτησεν, ὅπου ἦν τεθαμμένος ὁ ἅγιος Βασιλίσκος. Μετετέθη δὲ ὕστερον τὸ λείψανον τοῦ αὐτοῦ Χρυσοστόμου ἐνδόξως εἰς ΚΠ καὶ ἐτέθη ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὑπὸ Θεοδοσίου βασιλέως τοῦ μικροῦ.

22. Ἀ. μετὰ τὴν τοῦ Χρυσοστόμου ἐξορίαν προχειρίζεται ἐπίσκοπος, πρεσβ. ὢν τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ., ἀδ. δὲ τοῦ προλεχθέντος Ν. τοῦ μετὰ τὸν θεολόγον ἐπισκοπήσαντος καὶ ἐπεσκόπησε καὶ αὐτὸς ἔ. β'.

ἀδελφὸς Νεκταρίου τοῦ προγεγραμμένου μετὰ τὴν τοῦ Χρυσοστόμου ἐκβολὴν ἐπεσκόπησεν ἔτη β΄.

λδ΄. Ἀττικὸς πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως ἐπεσκόπησεν ἔτη κ΄.

λε΄. Σισίννιος πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως ἐπεσκόπησεν ἔτος α΄ μῆνας ι΄.

(fol. 357 r) λϛ΄. Νεστόριος πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Ἀντιοχείας, αἱρετικός, ἔτη γ΄ μῆνας β΄. Οὗτος καθαιρεθεὶς εἰς ἐξορίαν παρεπέμφθη.

λζ΄. Μαξιμιανὸς πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως, τῷ γένει Ῥωμαῖος, ἔτη β΄ μῆνας ε΄.

λη΄. Πρόκλος, ὑπὸ τοῦ προειρημένου Σισιννίου χειροτονηθεὶς ἐπίσκοπος καὶ μὴ δεχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκεῖσε, τὸν μεταξὺ σχολάσας χρόνον, εἶτα μετὰ τὴν κοίμησιν Μαξιμιανοῦ, κειμένου τοῦ λειψάνου ἐν τῷ ἱερατείῳ τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, ἐνθρονίζεται ἐν τῇ αὐτῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ (ἦν δὲ ἡ ἁγία πέμπτη τοῦ σωτηρίου πάθους) καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ια΄ μῆνας[1] —.

λθ΄. Φλαβιανὸς πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως ἔτος α΄ μῆνας —. Τούτου ἐκβληθέντος ὑπὸ τοῦ δυσσεβοῦς Διοσκόρου χειροτονεῖται

μ΄. Ἀνατόλιος πρεσβύτερος καὶ ἀποκρισιάριος τῆς ἐκκλησίας Ἀντιοχείας ἐπισκοπήσας ἔτη η΄ μῆνας —.

μα΄. Γεννάδιος πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως ἔτη ιγ΄ μῆνας —.

1) A Proclo usque ad Acacium numeri mensium interciderunt.

3. *Ἀ. π. καὶ αὐτὸς ὑπάρχων τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐ. ΚΠ ἐ. ἔ. κ΄.*

5. *Σ. π. ὁμοίως καὶ αὐτὸς ὑπάρχων τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐ. ΚΠ. ἐ. ἔ. α΄ μῆνας β΄.*

8. *αἱρετικὸς ὢν ἐπεσκόπησε τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως ἔτη γ΄ μῆνας β΄. — Οὗτος . . . παρεπέμφθη* desunt.

10. *Μ. π. τ. αὐτῆς ἐκκλ . . . . Ῥωμαῖος ἐπεσκόπησεν.*

12. *Π. ὑ. τ. προλεχθέντος . . . . ἐπίσκοπος Κυζίκου καὶ . . . .*

13. *ἐκεῖσε καὶ σχολάσας τ. μ. χ. ὕστερον μετὰ θάνατον Μ. ἔτι κειμ. τ. λ. αὐτοῦ ἐ. τ. ἱ. τ. μεγάλης ἐ. ἐνθρ. ἐν αὐτῇ (ἦν δὲ ἡ ἁγία καὶ μεγάλη . . . πάθους τοῦ κυρίου) κ. ἐ. ἔ. ιβ΄ μῆνας γ΄.*

18. *Φ. π. τ. αὐτῆς μεγάλης ἐ. ἐπεσκόπησεν ἔ. α΄. μῆνας ι΄. τούτου δὲ . . . Διοσκόρου καὶ τελευτήσαντος μηνὸς Ἰουλίου τετάρτῃ χειρ. ἐπίσκοπος.*

22. Recte *Ἀλεξανδρείας* pro *Ἀντιοχείας. Ἀλ., ὃς δὴ ἐπεσκόπησεν ἔ. η΄ μῆνας η΄.*

23. *Γ. π. τῆς αὐτῆς μεγάλης ΚΠ ἐπεσκόπησεν ἔ. ιγ΄ μῆνας β΄.*

SISMANOGLIO

μβ΄. Ἀκάκιος πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως καὶ ὀρφανοτρόφος ἔτη ιζ΄ μῆνας —.

μγ΄. Φραυίτας τῆς ἁγίας Θέκλας Συκῶν πρεσβύτερος μῆνας γ΄ ἡμέρας ιζ΄.

μδ΄. Εὐφήμιος πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως καὶ ὀρφανοτρόφος Νεαπόλεως, ὁ καὶ ἐκβληθεὶς ὑπὸ Ἀναστασίου βασιλέως, ἐπεσκόπησεν ἔτη ϛ΄ μῆνας ϛ΄.

με΄. Μακεδόνιος πρεσβύτερος καὶ σκευοφύλαξ, ὃς καὶ οὗτος ἐξεβλήθη ὑπὸ Ἀναστασίου βασιλέως, ἐπεσκόπησεν ἔτη γ΄.

μϛ΄. Τιμόθεος πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως καὶ σκευοφύλαξ ἐπεσκόπησεν ἔτη ϛ΄.

μζ΄. Ἰωάννης πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως καὶ σύγκελλος ὁ Καππαδόκης ἐπεσκόπησεν ἔτος α΄ μῆνας ι΄.

μη΄. Ἐπιφάνιος πρεσβύτερος Κπόλεως καὶ σύγκελλος ἐπεσκόπησεν ἔτη ιϛ΄ μῆνας γ΄.

μθ΄. Ἄνθιμος αἱρετικός, Τραπεζοῦντος γενόμενος ἐπίσκοπος, καθῃρέθη καὶ ἐξεβλήθη ὑπὸ τῆς ἐν ΚΠ συνελθούσης συνόδου κατ᾽ αὐτοῦ καὶ τοῦ δυσσεβοῦς Σευήρου μῆνας ι΄.

ν΄. Μηνᾶς πρεσβύτερος Κπόλεως καὶ ξενοδόχος τῶν Σαμψὼν ἐπεσκόπησεν ἔτη ιϛ΄ μῆνας ϛ΄. Ἐχειροτονήθη δὲ οὗτος ὑπὸ Ἀγαπητοῦ πάπα Ῥώμης τῷ θ΄ ἔτει τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας. Καὶ μετὰ τὴν τούτου τελευτὴν κειμένου τοῦ λειψάνου ἐν τῷ ἱερατείῳ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας χειροτονεῖται

1. *Ἀ. π. ὁμοίως τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ. καὶ πτωχοτρόφος ἐπεσκόπησε ταύτης ἔ. ιζ΄ μῆνας θ΄.*

3. *Φ. πρεσβ. . . . . Συκῶν ἐπεσκόπησε μῆνας γ΄.* Dies desunt.

5. *Ε. π. τ. αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ. καὶ πτωχοτρόφος Ν. ἐπεσκόπησεν ἔ. ϛ΄ μ. ϛ΄. Τούτοο δὲ ἐκβληθέντος ὑ. Ἀ. τοῦ β.*

8. *Μ. χειροτονεῖται πρεσβ. ὢν τῆς αὐτῆς ἐκκλ. Κπόλεως καὶ σκευοφ., ὃς δὴ καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ιϛ΄. Καὶ τούτου δὲ πάλιν ἐκβληθέντος ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἀναστασίου*

10. *Τ. χειροτονεῖται πρεσβ. ὢν καὶ αὐτὸς τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ. καὶ σκ., ὃς δὴ καὶ ἐπ.*

12. *Ἰ. ὁ Καππαδόκης πρεσβ. ὢν τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ. κ. σύγκ. ἐπεσκ.*

14. *Ἐ. π. ὢν καὶ αὐτὸς ὁμοίως τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ. καὶ σ.*

16. *Ἄ. α. Τ. ὢν ἐ. μετετέθη ἐκεῖθεν εἰς ΚΠ. καὶ ἐπεσκόπησε μ. ι΄. Τούτου δὲ καθαιρεθέντος ὑπὸ τῆς τηνικαῦτα συνελθούσης κατ᾽ αὐτοῦ τε καὶ . . . . Σευήρου ἁγίας συνόδου καὶ ἐκβληθέντος χειροτονεῖται ἀντ᾽ ἐκείνου ἐπίσκοπος*

19. *Μ. π. ὢν τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ. Κπόλεως . . . Σαμψών. Χειροτονεῖται δὲ*

20. *οὗτος* deest. *Ῥώμης ἰνδικτιῶνι ιδ΄ ἔτους θ΄ τῆς Ἰ. β., ὃς δὴ*

να'. Εὐτύχιος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς γεγονὼς μοναστηρίου τινὸς ἐν Ἀμασείᾳ διακειμένου ἔτη ις' μῆνας ια'. Τούτου ἐκβληθέντος ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τῷ λη' ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας χειροτονεῖται

νβ'. Ἰωάννης πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Ἀντιοχείας, ὁ ἀπὸ σχολαστικῶν, ἐπεσκόπησεν ἔτη ιβ' μῆνας ζ'.

Καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ ὁ πρὸ αὐτοῦ
Εὐτύχιος πάλιν ἔτη δ' μῆνας ς'.

(fol. 357 v) νγ'. Ἰωάννης διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως καὶ σύγκελλος ὁ νηστευτὴς ἐκ τοῦ ἔργου καλούμενος ἐπεσκόπησεν ἔτη ιγ' μῆνας ε'.

νδ'. Κυριακὸς πρεσβύτερος καὶ οἰκονόμος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως ἐπεσκόπησεν ἔτη ια'.

νε'. Θωμᾶς διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως καὶ σακελλάριος ἔτη γ' μῆνας β'.

νς'. Σέργιος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κπόλεως καὶ πτωχοτρόφος τῶν ἐν Φρίξου καὶ Φιάλου λιμένος πτωχείων ἔτη κδ' μῆνας ς'.

νζ'. Πύρρος πρεσβύτερος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας μοναχὸς καὶ ἄρχων τῶν μοναστηρίων καὶ ἡγούμενος τῆς ἐν Χρυσοπόλει μονῆς ἔτη β' μῆνας β' ἡμέρας θ'. Καὶ στάσεως αὐτῷ γενομένης δεδωκὼς λίβελλον παρῃτήσατο.

νη'. Παῦλος πρεσβύτερος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, οἰκονόμος καὶ ἐπὶ τῶν φυλακῶν ἔτη β' ἡμέρας κς'.

καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ις' μ. ς'. Τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ ἔτι κειμένου τ. λ. (fol. 268 r) αὐτοῦ.

1. Ε. . . . . μοναχὸς τοῦ ἐ. Ἀ. μοναστηρίου, ὃς δὴ καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ις' μ. ε'. Τ. δὲ ἐ. . . . . χειροτονεῖται ἀντ' ἐκείνου

5. Ἰ. π. ὑπάρχων τ. . . . σχολ. καὶ ἐπ.

7. Καὶ . . . αὐτοῦ desunt.

8. Ε. ὁ προλεχθεὶς πάλιν μετὰ τὴν Ἰωάννου τελευτὴν ἀποκατέστη εἰς τὸν ἴδιον θρόνον καὶ ἐπεσκόπησεν ἕτερα ἔ. δ'.

9. Ἰ. δ. ὢν τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ. καὶ σακελλάριος. ὁ . . . καλ. desunt. σακ. χειροτονηθεὶς τῷ δ' ἔτει τῆς βασιλείας Τιβερίου ἐπεσκ.

12. Κ. π. ὢν τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ. καὶ οἰκ. χειροτονηθεὶς ἐπ.

14. Θ. δ. ὢν τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ. καὶ σ. χειροτονηθεὶς ἐπεσκόπησεν ἔ. ιγ'.

16. Σ. δ. ὢν τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ. καὶ . . . λιμένι πτ. ἐπεσκόπησεν ἔ. κη' μ. ζ'.

18. Π. π. ὢν τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ.

20. μονῆς τῆς τοῦ Φιλιππικοῦ ἐπεσκόπησεν ἔτη β' μῆνας θ'. Συστάσεως δὲ γενομένης ἐπ' αὐτὸν δεδ. λ. παρ. καὶ ἐχειροτονήθη ἀντ' αὐτοῦ ἐκίσκοπος

22. Π. π. ὢν τ. α. μεγάλης ἐκκλ. ἐπὶ τῶν φυλακῶν καὶ οἰκονόμος. Καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ιβ'.

νθ'. Πέτρος διάκονος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, οἰκονόμος, καγκελλάριος, ῥαιφερενδάριος, περιοδευτὴς Θρᾴκης καὶ γηρωκόμος τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ Κλήμεντι γηρωκομείων β' ἀνδρείου καὶ γυναικείου ἔτη ιβ' μῆνας δ'.

Καὶ διὰ μέσου ἐχήρευσεν ὁ θρόνος μῆνας ς' ἡμέρας δ'.

ξ'. Θωμᾶς διάκονος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας Κπόλεως, νοτάριος, καγκελλάριος, ῥαιφερενδάριος, χαρτοφύλαξ, σκευοφύλαξ, γηρωκόμος τοῦ γηρωκομείου τῆς Σκάλας καὶ πτωχοτρόφος τοῦ ἐν Νεαπόλει πτωχείου ἐχειροτονήθη τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη β' μῆνας ζ'.

ξα'. Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρωτέκδικος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας καὶ σκευοφύλαξ, σύγκελλος, οἰκονόμος, γηρωκόμος τῶν ζῶσα καὶ τῶν Δεξικάρπου[1]) ἔτη ε' μῆνας θ'.

ξβ'. Κωνσταντῖνος διάκονος, οἰκονόμος, σκευοφύλαξ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, καγκελλάριος, περιοδευτὴς Θρᾴκης καὶ ἐπὶ τῶν χειροτονιῶν ἐπεσκόπησεν ἔτος α' μῆνας ια'.

ξγ'. Θεόδωρος πρεσβύτερος, σύγκελλος, σκευοφύλαξ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνδρείων μοναστηρίων ἔτη β' μῆνας γ'.

ξδ'. Γεώργιος πρεσβύτερος, σκευοφύλαξ καὶ σύγκελλος ἔτη κ' μῆνας γ'. Καὶ πάλιν
Θεόδωρος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης ἔτος α' μῆνας ια'.

ξε'. Παῦλος ἀπὸ λαϊκῶν ἀσηκρῆτις ἔτη ς' μῆνας η'.

1. Π. . . . αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ., ῥαιφ. καγκ. περ. Θ., γηρωκ. τοῦ ἐν . . . . γηρωκομείου καὶ οἰκονόμος χειροτονηθεὶς ἐπεσκόπησεν ἔ.

5. Καὶ . . . . δ' desunt.

6. Θ. δ. ὢν τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλ. . . . χαρτ. καὶ σκευοφ., γηρ.

9. ἐχειροτ. . . καὶ desunt.

12. τῆς μεγάλης ἐκκλ., σκευοφ., σ., οἰκ. καὶ γηρωκόμος τῶν Δεξιοκράτους(?)[1]) χειροτονηθεὶς ἐπεσκόπησεν.

14. οἰκ. deest. σκ. τ. μεγάλης ἐκκλ. κ., π. τῆς Θ. . . . . χειροτ. ἐπεσκόπησεν ἔτη β'.

18. ἀνδρῴων μ. χειροτονηθεὶς ἐπεσκόπησεν ἔ. β' μ. γ'. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξεβλήθη καὶ ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖται

19. Γ. π. τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, σύγκ. καὶ σκευοφ., ὃς δὴ καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. κ'. μ. γ'. Τούτου δὲ τελευτήσαντος πάλιν εἰσήχθη εἰς τὸν ἴδιον θρόνον

21. Θ. ὁ προδηλωθεὶς καὶ ἐπεσκόπησεν ἕτερα ἔ. β'.

22. Π. ἀ. λ. ἀ. χειροτονηθεὶς ἐπεσκόπησεν ἔ. ς' μ. ε'.

1) ζῶσα καὶ τῶν Δεξικάρπου corrupta videntur esse. Eodem loco in cod. XL. lacuna est. Lectio genuina fortasse est quae exstat apud Ephraemium (v. 9846. ed. Bonn. p. 394): γηρωκόμος τε Ῥωσῶν Δεξιοκράτους.

ξϛ΄. Καλλίνικος πρεσβύτερος καὶ σκευοφύλαξ Βλαχερνῶν ἔτη ιβ΄.

ξζ΄. Κῦρος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς ὁ ἐξ Ἀμάστριδος ὁ καὶ ἐκβληθεὶς ἔτη ϛ΄.

ξη΄. Ἰωάννης διάκονος καὶ χαρτουλάριος τῆς οἰκίας τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὁ καὶ ἐκβληθεὶς ἔτη ιε΄.

ξθ΄. Γερμανὸς ὁ ἐκβληθεὶς ὑπὸ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ἔτη ιε΄.

ο΄. Ἀναστάστος πρεσβύτερος καὶ σύγκελλος ἔτη κδ΄.

οα΄. Κωνσταντῖνος ὁ γεγονὼς ἐπίσκοπος τοῦ Συλαίου, ὡς διηνέχθη μετὰ τοῦ ἐπισκόπου Πέργης, ἀπετάξατο καὶ ἐσχόλασεν ἐν εὐκτηρίῳ τοῦ πατριαρχείου ἔτη β΄. Καὶ ἀπεκεφαλίσθη.

οβ΄. Νικήτας πρωτοπρεσβύτερος τῶν ἁγίων ἀποστόλων, σκευοφύλαξ τῶν Χαλκοπρατείων, ἔκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἄρχων τῶν μοναστηρίων ἔτη ιϛ΄ μῆνας δ΄.

ογ΄. Παῦλος ὁ Κύπριος, ὃς ἐχειροτονήθη μηνὶ Φεβρουαρίῳ κγ΄, ἰνδικτιῶνι γ΄, ἔτη δ΄ μῆνας ϛ΄. Οὗτος ἐν τῷ τελευτᾶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῶν Φλώρου τὸ μοναχικὸν περιβάλλεται σχῆμα. (fol. 358r) Καὶ ἐτάφη ἐν τῷ γυναικείῳ μοναστηρίῳ τῶν Ῥωμαίου ἐν τῷ Πετρίῳ.

Καὶ διὰ μέσου ἔμεινεν ἀνεπισκόπητος ὁ θρόνος μῆνας δ΄ ἡμέρας ϛ΄.

1. των Β. χειροτονηθεὶς ἐπεσκόπησεν ἔτη ιβ΄. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐτυφλώθη καὶ ἐξωρίσθη καὶ ἀντ᾽ αὐτοῦ ἐχειροτονήθη

3. Κ. π. κ. μ. ὁ ἐ. Ἀ., ὃς δὴ καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ϛ΄. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ἐξεβλήθη καὶ ἀντ᾽ αὐτοῦ ἐγένετο

5. Ἰ. δ. κ. χ. τοῦ οἰκονομείου, ὃς δὴ καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ιε΄. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξεβλήθη καὶ αὐτὸς καὶ χειροτονεῖται ἀντ᾽ αὐτοῦ

7. Γ. ὁ ἅγιος, ὃς καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη ιε΄. (fol. 268 v) Εἶτα ἐξίσταται καὶ αὐτὸς τοῦ θρόνου ἑκὼν διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι συναινέσαι τῇ καθαιρέσει τῶν ἁγίων εἰκόνων τῇ παρὰ τοῦ τηνικαῦτα βασιλεύοντος Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου δογματισθείσῃ καὶ ἀντὶ τούτου χειροτονεῖται πατριάρχης

9. Ἀ. π. κ. σ., ὃς καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. κδ΄.

10. Κ. ὁ πρώην μὲν ἐπίσκοπος γεγονὼς Συλαίου, ἔπειτα δὲ ἀποταξάμενος καὶ σχολάσας ἐν τῷ ε. τ. πατριάρχου ἀναχθεὶς εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἐπεσκόπησεν ἔ. β΄. Μετὰ δὲ ταῦτα πολλὰ πρότερον τιμωρηθεὶς ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ καὶ προχειρισαμένου αὐτὸν βασιλέως καὶ συντέκνου αὐτοῦ τοῦ Κοπρωνύμου τέλος καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπετμήθη ὁ ἄθλιος.

13. Ν. πρωτοπαπᾶς γεγονὼς τῶν.

15. μοναστηρίων, ὃς καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ιϛ΄. μ. δ΄.

16. Π. ὁ Κ. ἐπεσκόπησεν ἔ. δ. μ. ϛ΄.

17. ἐν τῷ μέλλειν τ. τὸ μ. σχ. περιεβάλετο. Reliqua omnia usque ad ἡμέρας ϛ΄ desunt.

οδ΄. Ταράσιος ὁ ἀπὸ ἀσηκρῆτις, υἱὸς Γεωργίου πατρικίου καὶ κοιαίστωρος, ἔγγονος Σισιννίου πατρικίου, γεγονότος δὲ καὶ κόμητος τῶν ἐκσκουβίτων καὶ μαγίστρου, κατὰ δὲ τὴν μητέρα ἔγγονος Ταρασίου πατρικίου, χειροτονεῖται μηνὶ Δεκεμβρίῳ κε΄, αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς Χριστοῦ γενέσεως, ἰνδικτιῶνι η΄ καὶ ἐκοιμήθη Φεβρουαρίῳ κε΄ ἔτους ϛτιδ΄ ἡμέρᾳ δ΄ ὥρᾳ ζ΄ τῇ α΄ ἑβδομάδι τῶν νηστειῶν, ἀρξαμένων ψάλλειν τῶν ἀναγνωστῶν· κλῖνε, κύριε, τὸ οὖς σου. Καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ κτισθέντι μοναστηρίῳ ἐν τοῖς ἀναπλεομένοις ἐν ἀριστεροῖς μέρεσιν τοῦ στενοῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων πάντων, ἐπισκοπήσας θεαρέστως ἔτη κα΄ μῆνας[1]) —.

οε΄. Νικηφόρος ἀπὸ ἀσηκρῆτις. Οὗτος προτραπεὶς ᾑρετίσατο τὶ μοναδικὸν ἀμφιάσασθαι σχῆμα καὶ οὕτως εἰς τὴν ἱερωσύνην προελθών, ὃς καὶ γεγονὼς μηνὶ Ἀπριλλίῳ ε΄ τῇ ἡμέρᾳ τῶν βαΐων ἐν τῇ μονῇ τοῖ ἁγίου Σεργίου καὶ ἀνῆλθεν ἐν τῷ πατριαρχείῳ τῇ ἁγίᾳ δ΄ καὶ αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ γέγονε διάκονος, καὶ τῇ ἁγίᾳ ε΄ πρεσβύτερος ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, καὶ τῇ ἁγίᾳ ἀναστάσει εἴσοδος μετὰ τῶν βασιλέων καὶ πρεσβυτέρων καὶ χειροτονεῖται ὑπὸ Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ Λέοντος μητροπολίτου Ἡρακλείας Θρᾴκης καὶ Θωμᾶ ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης. Οὗτος ἐπισκοπήσας ἔτη θ΄ ἐξεβλήθη ὑπὸ Λέοντος τοῦ εἰκονομάχου· ἔτη θ΄.

οϛ΄. Θεόδοτος ὁ Κασσιτηρᾶς ὁ εἰκονομάχος ἔτη ϛ΄.

οζ΄. Ἀντώνιος ἐπίσκοπος Συλαίου ὁ Κασσυματᾶς ἔτη ιγ΄.

οη΄. Ἰωάννης ὁ εἰκονομάχος ἔτη η΄ μῆνας γ΄.

οθ΄. Μεθόδιος πρεσβύτερος μοναχὸς καὶ ὀρθόδοξος ἔτη δ΄ μῆνας β΄.

π΄. Ἰγνάτιος μοναχός, υἱὸς Μιχαὴλ βασιλέως, ὀρθόδοξος ὁ καὶ ἐκβληθεὶς ἔτη ι΄.

1) menses interciderunt.

1. Τ. ἀπὸ λαϊκῶν, συνετὸς ἀνὴρ καὶ λόγιος καὶ εὐγενής, πρωτασηκρῆτις γενόμενος ἐπεσκόπησεν ἔτη κα΄ μῆνας β΄. Nihil praeterea de hoc.

12. Ν. ἀπὸ λαϊκῶν, καὶ οὗτος ἀσηκρῆτις ὤν, ἐν δὲ τῷ μέλλειν χειροτονεῖσθαι τὸ μοναχικὸν ἠμφιάσατο σχῆμα καὶ οὕτως ε. τ. ἱ. προῆλθε καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη θ΄. Εἶτα ἐξεβλήθη ὑπὸ τοῦ τηνικαῦτα βασιλεύοντος Λέοντος Ἀρμενίου καὶ εἰκονομάχου καὶ ἀντ᾽ ἐκείνου προεχειρίσθη

23. Θ. ὁ λεγόμενος Κ., ὃς καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ϛ΄.

24. Ἀ. ὁ λεγόμενος Κ., ὃς καὶ ἐπίσκοπος· γεγονὼς Συλαίου μετετέθη καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ιγ΄.

25. Ἰ. αἱρετικὸς εἰκ. ἐπεσκόπησεν ἔ. η΄. Menses desunt.

26. Μ. ὁ ἅγιος ἀπὸ μοναχῶν καὶ πρεσβύτερος ἐπεσκόπησεν ἔ. δ΄. μ. β΄.

28. Ἰ. ἀπὸ μοναχῶν, υ. Μ. β. τοῦ Ῥαγκαβᾶ, ἐπεσκόπησεν ἔ. ι΄. Εἶτα ἐξεβλήθη καὶ ἀντ᾽ αὐτοῦ εἰσήχθη εἰς τὸν ἐκείνου θρόνον

SISMANOGLIO

πα'. Φώτιος, ἀνὴρ σοφός, τὴν ἐγκυκλίαν παίδευσιν ἐξησκηκώς, ἐλεημοσύνῃ τε καὶ τοῖς ἄλλοις προτερήμασι σεμνυνόμενος ὁ ἐκβληθεὶς ἔτη θ'.

Ἰγνάτιος πάλιν, ἔτη ι'.

Φώτιος πάλιν, ἔτη θ'.

πβ'. Στέφανος, υἱὸς Βασιλείου βασιλέως, πρότερον διὰ τῆς τοῦ κληρικοῦ τάξεως τῷ θεῷ καθιερωθεὶς παρὰ τοῦ πατριάρχου, εἶτα νεάζων ἔτι τῷ χρόνῳ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξιωθεὶς ἐπεσκόπησεν ἔτη ζ'.

πγ'. Ἀντώνιος ἀσκητικὸς ἀνήρ, ἐκ παιδὸς τὸν μονάδα βίον ἑλόμενος, ἐλεημοσύνῃ καὶ νηστείαις, λιταῖς καὶ προσευχαῖς ἀδιαλείπτως σχολάσας ἔτη η' καὶ διὰ πάσης ὁδεύσας ἀρετῆς ἐπεσκόπησεν ἔτη η'.

πδ'. Νικόλαος μυστικὸς καὶ πρωτασηκρῆτις, ἑκουσίως μονάσας ἐπὶ χρόνους ἱκανοὺς κοινῇ ψήφῳ ἀποδείκνυται ἀρχιερεὺς τῇ ἑορτῇ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἐπὶ ἐνιαυτοὺς ϛ' κατασχὼν τὸ πατριαρχεῖον διὰ τὴν τῶν κακῶν ἀκρίβειαν καὶ τὸ μὴ βούλεσθαι (fol. 358 v) δ' γάμον δέξασθαι ἐκβάλλεται τοῦ θρόνου ὑπὸ Λέοντος βασιλέως καὶ μετὰ ε' ἐνιαυτοὺς καὶ μῆνας δ' πάλιν ἀποκαθίσταται τὸ δεύτερον γνώμῃ τοῦ Λέοντος συγγνώμην αἰτησαμένου ἐν τῇ τελευτῇ μετὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Καὶ χρόνους ἄρξας τὸ β' ιγ' καταλύει τὸν βίον τῇ ιε' τοῦ Μαίου μηνὸς περὶ μέσας νύκτας, ἐν ᾗ τὸ δεύτερον τὸν

1. Φ. ἀνὴρ καὶ τοῖς λόγοις πολὺς καὶ τοῖς ἔργοις δραστήριος, ὃς δὴ καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. θ'. Εἶτα ἐξεβλήθη μὲν καὶ αὐτός, ἀντεισήχθη δὲ πάλιν ὁ πρότερον

4. Ἰ. καὶ ἐπεσκόπησεν ἕτερα ἔ. ι'. Ἐτάφη δὲ ἐν τῇ μονῇ τῇ λεγομένῃ τοῦ Σατύρου τῇ καὶ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ καὶ πάλιν ἐπανήχθη ὁ προδηλωθεὶς

5. Φ. καὶ ἐπεσκόπησεν ἕτερα ἔ. θ'. Ἐτάφη δὲ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μανουήλ.

8. εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἀναχθεὶς ἐπεσκ.

10. ἀνὴρ καὶ ἐκ.

11. ἐλεη . . . . . σχολ. ἔ. η' desunt.

14. Ν. πρότερον μὲν ἐν τῇ συγκλήτῳ διαπρέψας μυστικὸς καὶ πρωτασηκρῆτις γενόμενος ἔπειτα δὲ ἑκουσίως . . . . ψήφῳ χειροτονεῖται πατριάρχης κατ' αὐτὴν τὴν ἑορτὴν τῆς ὀρθ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατέσχε τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν θρόνον ἔτη ϛ', ἔπειτα δὲ διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι καταδέξασθαι τὴν τετραγαμίαν τοῦ βασιλέως Λέοντος ἐκβάλλεται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἦν ἀπόθρονος ε' ὅλους ἐνιαυτοὺς καὶ μῆνας δ'. Εἶτα πάλιν παρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως (fol. 269 r) μεταμεληθέντος ἐπὶ τῷ παραλόγῳ καὶ ἀδίκῳ τούτῳ ἔργῳ καὶ συγγνώμην αἰτησαμένου ἀνεκλήθη καὶ ἀποκατέστη εἰς τὴν ἰδίαν ποίμνην καὶ ἐπεσκόπησεν αὐτῆς πάλιν τὸ δεύτερον ἔτη ιγ'.

21. ἐν τῇ . . . . ἀπείληφεν desunt.

οἰκεῖον θρόνον ἀπείληφεν. Ἦν δὲ τὸ γένος Ἰταλός, περὶ λόγον εὐφυής, φιλοσοφίαν καὶ ῥητορικὴν εἰς ἄκρον ἐξησκηκὼς καὶ πάσῃ ἀρετῇ κεκοσμημένος. Ἐβίου μὲν οὖν τοὺς πάντας χρόνους ογ', προέστη δὲ τὸ συναμφότερον τῆς ἐκκλησίας ἔτη ιθ', ἐτάφη δὲ ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαλακρήνης τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἀνοικοδομηθείσῃ.

πε'. Στέφανος μητροπολίτης Ἀμασείας ψήφῳ πάσης τῆς ἐκκλησίας μετετέθη ἐν ΚΠ, προέστη δὲ τῆς ἐκκλησίας ἔτη γ' παρ' ἡμέρας ιθ'.

πϛ'. Τρύφων ἐξ ἀρχῆς τὸν ἀσκητικὸν αἱρετισάμενος βίον κρίσει πάσης τῆς ἐκκλησίας ἀρχιερεὺς ἀναδείκνυται· εἶτα ἐξέστη τοῦ θρόνου ἑκουσίως ἐπισκοπήσας ἔτη γ'. Καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας διαγωγῆς γενόμενος μετ' ὀλίγον τὸν βίον μετήλλασσεν.

πζ'. Θεοφύλακτος, ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως, ἔτη κγ'.

πη'. Πολύευκτος ὁ ἀσκητὴς ἔτη ιδ'.

πθ'. Βασίλειος ὁ Σκαμανδρηνὸς ἔτη δ'.

ϙ'. Ἀντώνιος ἀνὴρ θεοσεβὴς καὶ ἀξιόλογος ὁ Στουδιώτης ἔτη ϛ'.

ϙα'. Νικόλαος ὁ ἐπιλεγόμενος Χρυσοβέργης ἔτη ιβ' μῆνας η'.

ϙβ'. Σισίννιος ἔτη δ'.

ϙγ'. Σέργιος ὁ ἡγούμενος τῶν Μανουὴλ ἔτη ιη'.

ϙδ'. Εὐστάθιος ὁ πρωτοπαπᾶς τοῦ ναοῦ ἔτη δ'.

1. ἦν δὲ ὁ ἀνὴρ τὸ γένος Ἰταλὸς καὶ τὴν μὲν παίδευσιν πολὺς καὶ σοφίας εἰς ἄκρον ἐληλακώς, τὸν δὲ βίον καὶ τὴν πολιτείαν ἀκριβὴς καὶ ἀνεπίληπτος. Ἐβίω . . . ογ', τῆς δὲ ἐκκλησίας ἦρξε τὸ σ . . . . μονῇ τῆς Γ. τῇ καὶ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ.

6. Σ. μ. ὢν Α . . . . ΚΠ καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη γ'.

9. Τ. μοναχὸς ὢν καὶ ἐκ παίδων τὸν ἀσκητικὸν βίον αἱρετισάμενος ἀνάγεται εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ ἐπεσκόπησεν ἔτη γ'. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξέστη ἑκουσίως τοῦ θρόνου καὶ εἰς τὴν προτέραν τῆς ἡσυχίας ἐπαλινδρόμησε διαγωγήν.

13. Θ. υἱὸς Ῥ., β., ὁ κτήτωρ τῆς μονῆς τοῦ Ῥουφίνου, ἐπεσκόπησεν ἔ. κγ'.

14. Π. μοναχὸς ὢν καὶ ἐπὶ χρόνους ἱκανοὺς ἀσκήσας ἀνήχθη εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ιδ'.

15. Β. ὁ Σκ. ἐπεσκόπησεν ἔ. δ'. Ἔπειτα διαβληθεὶς ἐξωρίσθη παρὰ τοῦ Τζιμισκῆ καὶ ἀντ' αὐτοῦ

16. Ἀ. μοναχὸς ἀπὸ τῆς μονῆς τῶν Στουδίου ἀνήχθη εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ϛ'.

18. Ν. ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Χ. ἐπεσκόπησεν ἔ. ιβ' μ. β'.

19. Σ. ὁ ἀπὸ ἐπαρχῶν ἔ. δ'.

20. Σ. μοναχὸς ὢν καὶ ἡγ. τῆς μονῆς τῶν Μ. ἀνήχθη εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ιη'.

21. Ε. πρ. τ. ν. τοῦ Παλατίου χειροτονεῖται πατριάρχης καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. δ'.

ϙε´. Ἀλέξιος μοναχὸς καὶ γεγονὼς ἐκκλησιάρχης μονῆς τῶν Στουδίου ἔτη[1]) —.

ϙϛ´. Μιχαὴλ ὁ λεγόμενος Κηρουλάριος ἔτη —.

ϙζ´. Κωνσταντῖνος ὁ Λιχούδης ἔτη —.

ϙη´. Ἰωάννης ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἀχθεὶς ὁ ἐπικαλούμενος Ξιφιλῖνος ἔτη ια´ μῆνας —.

1) Numerus apud hunc et apud sequentes praeter Ioannem Xiph. omissus est.

1. Ἀ. μ. ὢν καὶ ἐκκλησ. τῆς μ. τ. Σ. ἀνήχθη εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. ιη´.

3. Μ. ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Κ., ἐκ μοναχῶν καὶ αὐτός, εἰς πατριαρχεῖον ἀναχθεὶς ἐπεσκόπησεν ἔ. ιε´.

4. Κ. ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Λειχούδης, τὰ πρῶτα τῆς συγκλήτου φέρων (πρόεδρος γὰρ καὶ πρωτοβεστιάριος ἦν) εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἀνάγεται κἀκεῖσε πρῶτον μὲν διάκονος, ἔπειτα δὲ πρεσβύτερος καὶ εἶθ᾽ οὕτως πατριάρχης, τὸ γένος Κπολίτης, εὐνοῦχος καὶ ἐπεσκόπησεν ἔ. δ´ μ. ϛ´.

5. Ἰ. ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Ξιφιλῖνος, ἐν τῇ συγκλήτῳ αὐτὸς διαπρέψας τὸ πρότερον, μάγιστρος τε καὶ δρουγγάριος τῆς βίγλας γενόμενος, ἔπειτα εἰς τὸν μοναδικὸν βίον διὰ θεοφίλειαν ἀποκλίνας καὶ ἐν τῷ ὄρει τῷ Ὀλύμπῳ μονάσας ἐφ᾽ ὅλους ι´ ἐνιαυτοὺς ὕστερον παρὰ τοῦ τηνικαῦτα βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Δούκα μετεκλήθη ἐκεῖθεν καὶ εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἀνήχθη ἐξ ἐπιλογῆς καὶ προκρίσεως πάντων τῶν τότε διὰ βεβαιότητα καὶ ἐπ᾽ ἀρετῇ. Ἐν ὅλοις τοῖς πέντε μησὶν ἤγουν ἀπ᾽ ἀρχῆς Αὐγούστου καὶ μέχρις ὅλου Δεκεμβρίου ἐχή[ρ]ευε[1]) μὲν ἡ ἐκκλησία τοῦ προστατεύοντος, ἡ φροντὶς δὲ καὶ ζήτησις ἦν τῷ κρατοῦντι, τέλος δὲ τὸν ἀξιολογώτερον πάντων εὗρον καὶ ἀνεπιληπτότερον, ὁποῖος δὴ καὶ ἀνεφάνη ἐκεῖνος ἀνὴρ πρῶτον μὲν καθαρώτατος καὶ ἁγνό[τατος] καὶ παντὸς ῥύπου σωματικοῦ καθάπαξ ἀπεχόμενος, ἔπειτα δὲ τὰ εἰς καταφρόνησιν χρημάτων καὶ ἀκτημοσύνην τελείαν καὶ τὴν πρὸς τοὺς πένητας φιλανθρωπίαν καὶ μετάδοσιν (fol. 269 v) κατ᾽ οὐδὲν ἐλάττων τοῦ περιβοήτου ἐκείνου ἐλεήμονος, καὶ ταῖς ἄλλαις δὲ ἀρεταῖς πάσαις συλλήβδην εἰπεῖν ἀφθόνως κοσμούμενος, ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ πολὺς καὶ παιδεύσεως πάσης μετειληχὼς καὶ νομομαθείᾳ[2]) ἐξαίρετ[ος]. ** Τό δὲ γένος εἷλκεν ἐκ Τραπεζοῦντος καὶ γονέων ἐτύγχανεν εὐγενῶν καὶ ἐπιφανῶν. Οὗτος χειροτονεῖται πρεσβύτερος μὲν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Παλατίου κἀκεῖσε τὰς ἑπτὰ ἡμέρας διετέλεσε λειτουργῶν· μετὰ δὲ ταῦτα προαχθεὶς εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τελειοῦται τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξιώματι κατ᾽ αὐτὴν τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Βασιλείου, τῇ α´ δηλονότι τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός. Γενόμενος δὲ πατριάρχης πρῶτον μὲν αὐτὴν τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐκόσμησε καὶ ἐλάμπρυνε τὰς ἐν αὐτῇ ἀνεστηλωμένας εἰκόνας ἀνακαινίσας ἁπάσας καὶ τὰ καλούμενα τέμπλα κύκλῳ τοῦ ἱερατείου ἀπαιωρήσας, ἐξ ἀργύρου διαχρύσου πεποιημένα. Ἔτι δὲ καί, εἴ τι μέρος ἐκείνης ὑπόσαθρον ἦ καταπεπτωκός, τοῦτο ἀνανεώσας καὶ βελτιωσάμενος,

[1]) Litterae uncis inclusae in codice desunt. [2]) Post νομομαθείᾳ exstant vestigia trium litterarum, quorum superiores partes, quod chartae particula intercidit, deletae sunt. Videntur significare αὐτοῦ. Post ἐξαίρετ charta abscissa est.

III. De annis episcoporum inde a primo ad Demophilum usque.

§ 1. De primis episcopis a Symeone Logotheta commemoratis.

Ad annos regiminis singulorum episcoporum constituendos nunc si transimus, primum quaerendum est, quisnam primus Byzantii fuerit episcopus. Atque seriem episcoporum inde a Stachy ad

ἔπειτα δὲ καὶ τὰς ἄλλας πάσας ἐκκλησίας τὰς ἐν παντὶ μέρει τῆς πόλεως
ἱδρυμένας μεγέθει μὲν καὶ κάλλει μεγίστας καὶ διαπρεπεῖς, τῷ δὲ μα-
κρῷ χρόνῳ καὶ τῇ τῶν προεστώτων ἀμελείᾳ κλιθείσας ἤδη πρὸς γόνυ,
τάχα δὲ καὶ πτῶσιν τελείαν οὐκ εἰς μακρὰν προσδοκώσας ἀνήγειρεν εὖ
μάλα προθύμως καὶ ἀνωρθώσατο καὶ εἰς τὴν προτέραν εὐκοσμίαν ἐπανε-
σώσατο. Καὶ νέος κτήτωρ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἐκεῖνος καθαρῶς ἀν-
εδείχθη, ὡς ἀνακτησάμενος ταύτας σχεδὸν καταλυθείσας καὶ ἀνανεωσά-
μενος. Οὗτος καὶ τοῖς ἐν τῇ Μεγαλοπόλει πένησιν ἅπασιν καὶ δεομένοις
ἄρτους ἡμερησίους χορηγεῖσθαι εἰς τὸ διηνεκὲς ἐν αὐτῇ τῇ φιάλῃ τῆς
μεγάλης ἐκκλησίας παρεσκεύασε, μαγκιπεῖα καὶ ἀρτοποιοὺς καὶ σίτου
διαρκῆ χορηγίαν εἰς τοῦτο τάξας καὶ ἀφορίσας καὶ τηλικαύτην χρηστότητα
καὶ φιλανθρωπίαν πρῶτος ἐπιδειξάμενος. Ἦρξε δὲ τῆς ἐκκλησίας ἔτη ια´
μῆνας ζ´ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ περατικῇ μονῇ τῇ καλουμένῃ τοῦ Ἀγγουρίου
κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος τῷ ἀναπλέοντι τὸν οὕτω καλούμενον στενὸν πορθ-
μόν, βιώσας τὰ πάντα ἔτη ο´ ἑνὸς οὐδὲ ὅλου δέοντος, μηδὲν δὲ ἴδιον
μηδέποτε κτησάμενος, ὡς καὶ αὐτὸν τὸν τάφον αὐτοῦ παρ᾽ ἑτέρου οἰκο-
δομηθῆναι διὰ τὴν πρὸς ἐκεῖνον πίστιν τοῦ καὶ χαριστικαρίου δηλονότι
τῆς ῥηθείσης μονῆς.

Κοσμᾶς μοναχὸς Ἱεροσολυμίτης, πρὸ ὀλίγου ἐκ τῶν τῆς Ἀντιοχείας
μερῶν μετακληθεὶς εἰς Κπολιν παρὰ Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ Δούκα διὰ
τὴν φήμην τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ καὶ ἐν ἡσυχαστηρίῳ ἔνδον τοῦ λεγομένου
Φιλοπατίου τῶν Βλαχερνῶν ἐγκατοικισθείς, τηνικαῦτα ὁλοσχερεῖ καὶ ἀδι-
στάκτῳ ψήφῳ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἀνήχθη καὶ ἐπε-
σκόπησεν ἔτη ε´ μῆνας θ´. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξέστη ἑκὼν τοῦ τοιούτου
θρόνου καὶ πρὸς τὴν φίλην ἡσυχίαν αὖθις ἐπαλινδρόμησεν. Ἦν γὰρ ὁ
ἀνὴρ ἁπλοῦς τὸ ἦθος καὶ ὄντως μοναστής, πραγμάτων δὲ καὶ βιωτικῶν
περιπλοκῶν τελέως ἀδαὴς καὶ φύσει καὶ προαιρέσει, ἅτε δὴ ἐξ ἔτι παι-
δὸς τὴν μοναχικὴν ἐνστερνισάμενος διαγωγήν, μέχρι βαθυτά[του[1]) γήρ]ως
μηδὲν πλέον τῆς ἡσυχίας καὶ ἐρημίας ἐγνωκώς — ἐγγὺς γὰρ ἐνενήκοντα
ἐτῶν ὁ πρεσβύτης ἐτύγχανε — διὰ ταῦτα καὶ ὥς τι πάρεργον ἢ μᾶλλον
εἰπεῖν βάρος καὶ ἀγγαρείαν[2]) τὴν τοῦ πατριαρχείου διοίκησιν καὶ φρον-
τίδα ἡγούμενος παρ᾽ ὅλον τὸν τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ καιρόν, τέλος ἀπέσπασεν
ἑαυτὸν τῶν πραγμάτων καὶ εἰς τὴν ἀπραγμοσύνην καὶ ἡσυχίαν ἡδέως
πάλιν κατήντησεν.

[1]) In codice nihil nisi βαθυτά . . . . ως. [2]) καὶ ἀγγαρείαν difficile lectu. Sed ἀγγαρείαν sine dubio scribendum est. Cf. Suid.: ἀγγαρεία· καὶ ἄγγαρος ἐργάτης, ὑπηρέτης, ἀχθοφόρος. ὅθεν ἀγγαρείαν ἀνάγκην ἀκούσιον λέγομεν καὶ ἐκ βίας γινομένην ὑπηρεσίαν. Hesych.: ἀγγαρεία δουλεία.

Probum usque esse ficticiam inter omnes constare iam supra diximus.[1]) In compluribus autem catalogis[2]) et praeterea apud Socratem[3]), in Chronico paschali[4]), apud Theophanem[5]) Metrophanes primus affertur episcopus. Sed his ne fidem habeamus obsistunt ea, quae exstant in chronico anonymo Cangii errore Symeoni Logothetae attributo et apud eius compilatorem Georgium Cedrenum. Legimus enim[6]) sub Antonino Caracallo (211—217) primum episcopum Byzantii institutum esse Philadelphum et in honore fuisse annis tribus, antea autem presbyterum quendam ecclesiae per octennium praefuisse.[7]) Deinde sub Gordiano imperatore (238—244) Eugenium episcopum Byzantii factum per annos viginti quinque sedisse. Tertium episcopum Pseudosymeo solus affert Rufinum, qui Numeriano regnante (284) creatus novem annis sedem episcopalem obtinuerit. Hunc autem Cedrenus omittit: sed cum postea Metrophanem quartum afferat episcopum[8]), errore eius facta esse omissio videtur.

Ac de his tribus episcopis Cuperum in dissertatione ad historiam chronologicam patriarcharum Constantinopolitanorum praevia[9]) non recte sensisse existimo. Ei enim verisimile videtur Metrophanem primum ecclesiae Byzantinae antistitem fuisse tum quod id ex scriptoribus et antiquis catalogis stabiliatur tum quod sententia Cedreni et Pseudosymeonis sedem relinquat nimis diu vacantem. Nam Antoninum Caracallum, sub quo Philadelphus primus episcopus sedisse dicatur, obiisse ao. 217, centum fere annis, antequam Metrophanes cathedram ascenderet. Si igitur Philadelphus dumtaxat tribus annis, deinde Eugenius viginti quinque ac denique Rufinus annis novem ecclesiam Byzantinam gubernaverint, plus quam quinquaginta annorum hiatum relinqui. Itaque illos tres vice Heracleensis episcopi, cui Byzantina civitas subfuisset, aliquando Byzantii curam christianorum gessisse atque inde per errorem appellatos esse episcopos Byzantinos. Huius igitur opinionem ipse minime amplector. Sine dubio nomina illa tria episcoporum debentur chronico vetusto alicui Constantinopolitano, quo usus est Pseudosymeo, et casu accidit, ut tria tantum eius fragmenta aetatem tulerint. Sane si totum chronicum exstaret, series episcoporum qui ante Metrophanem sederunt continua nobis tradita esset. Itaque Cuperi argumentum ex chronographi illius sententia sedem nimis

1) p. 273. 2) Chron. comp.; cod. Clarom. Lang. Mon.; Vind. C. 3) I. 37. 4) I. p. 522. II. p. 368 ed. Bonn. 5) sub anno m. 5799. 6) Cedr. I. p. 449 ed. Bonn. 7) pro η' Pseudosymeo habet κ'. 8) p. 477. 9) Act. SS. Aug. I. p. 11. 1733.

diu vacasse reiciendum est. Sed id quidem verum est ecclesiam Byzantinam tum subditam fuisse metropolitae Heracleensi. Cum autem posteriore tempore Socrates historiam ecclesiasticam componeret, episcopi illi qui ante Metrophanem fuerunt aut oblivione obruti erant et solius Metrophanis, qui sub Constantino M. episcopus a metropolita Heracleensi institutus erat, memoria manserat, aut cum Constantinopolis et magnitudo et auctoritas maxime tunc crevisset, eam urbem Constantini M. etiam temporibus Heracleae subditam fuisse rerum scriptores consulto reticuerunt, quare etiam auctoritas Metrophanis ita crevit, ut a prioribus scriptoribus primus Byzantii episcopus, a posterioribus etiam primus patriarcha a Constantino M. institutus appellaretur. Ita auctorem quoque catalogi Dorothei episcopos illos ante Metrophanem fuisse fugit, quare eos in catalogo non affert, nisi forte statuere volumus consulto illos ab eo omissos esse, ut Byzantii priorem obscuritatem dissimularet. Itaque, quod apud hunc episcopi tres supra memorati non exstant, chronici illius narrationem fide dignissimam reddi existimo. Sed iure quodam Metrophanes primus Byzantii episcopus propterea appellari potest, quod ab eo nunc incipit series episcoporum continua et omnes scriptores, qui catalogum omittunt ficticium, praeter Pseudosymeonem illius nomen primum exhibent.

§ 2. De Metrophane, Alexandro, Paulo, Eusebio.

Quibus annis Metrophanes sedem episcopalem obtinuerit, summi momenti est constituere. Quae quaestio cum iam a multis viris doctis tractata sit et alius aliam sententiam protulerit[1]), omnes nunc locos, quibus Metrophanes in veterum scriptorum libris vel commemoratur vel commemorari putatur, hic suggerere et, cum difficultates tolli non possint, nisi Alexandrum quoque et Paulum et Eusebium, Metrophanis successores, spectamus, hos omnes una quaestione complecti necesse est.

1) De hac quaestione dicit Conradus Ianningus (Act. SS. Iun. I. p. 386. 1695): Accidisse, inquit, Metrophani dici potest quod sideribus solet, quae plerumque latent aut dubia tantum luce indicium sui vix praebent. Si haec insolito astrorum concursu lucidiora subinde apparent, astrologorum in se oculos convertunt animosque ad disputandum parant: fitque saepe, ut qui lucem novo ac splendenti sideri sic afferre maiorem nituntur, tenebras potius affundant luci et quae oculis per se clara apparent, animis obscura reddant disputatione sua. — Lepide sane dictum: sed ut tenebras fugaret ne ipsi quidem contigit.

SISMANOGLIO

Ac primum quidem in Dorothei opusculo, de quo supra dictum est[1]), Metrophanes ultimus enumeratur episcopus, qui locus, cum eum in breviorem formam redactum plerique catalogorum auctores receperint, hic afferatur[2]): *Μεθ᾽ ὧν Μητροφάνης, ἀδελφὸς Πρόβου καὶ Δομετίου υἱός*[3]), *ἐπίσκοπος Βυζαντίου καθίσταται δέκα ἔτη προσμείνας τῇ ἱερατείᾳ. Ἐφ᾽ οὗπερ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ ἀεισέβαστος ἕνεκεν τῆς πρὸς Λικίνιον παρατάξεως καταλαβὼν τὸ Βυζάντιον καὶ ἀρεσθεὶς τῇ τοῦ ἀνδρὸς σεμνότητι καὶ τὴν τῶν τόπων εὐκοσμίαν ἐννοήσας, τελέως ταῖς εὐχαῖς τοῦ Μητροφάνους ἐγκρατὴς τοῦ κατὰ Λικίνιον πολέμου ἐγένετο καὶ εὐθὺς τὰ τῆς Ῥώμης βασίλεια εἰς τὸ Βυζάντιον μετατίθησιν, τείχεσίν τε αὐτὴν ὀχυρώσας καὶ ὀρόφοις παροχάς τε δαψιλεῖς τοῖς πολίταις χαρισάμενος, κατὰ τὴν αὐτοῦ ἐπωνυμίαν.* Atque hoc loco omnes catalogi, qui seriem habent commenticiam, Metrophanem exhibent eique decem regiminis annos tribuunt et ubique ei succedit Alexander, huic autem Paulus et Eusebius.

Legimus deinde apud Eusebium, ubi de iis agit, qui concilio Nicaeno interfuerunt[4]): *Αὐτῶν δὲ Σπάνων ὁ πάνυ βοώμενος εἷς ἦν τοῖς πολλοῖς ἅμα συνεδρεύων· τῆς δέ γε βασιλευούσης πόλεως ὁ μὲν προεστὼς ὑστέρει διὰ γῆρας, πρεσβύτεροι δὲ αὐτοῦ παρόντες τὴν αὐτοῦ τάξιν ἐπλήρουν.*

Hic Eusebii locus in actis concilii Nicaeni a Gelasio Cyziceno redactis affertur, ubi tamen haec habentur[5]): *Αὐτὸς δὲ Σπάνων ὁ πάνυ βοώμενος ὁ Ὅσιος, ἐπέχων καὶ τὸν τόπον τοῦ τῆς μεγίστης Ῥώμης ἐπισκόπου Σιλβέστρου, σὺν πρεσβυτέροις Ῥώμης Βίτωνι καὶ Βικεντίῳ τοῖς πολλοῖς ἅμα συνεδρεύων. Τῆς τε νῦν βασιλευούσης πόλεως ὁ μὲν προεστώς, Μητροφάνης τοὔνομα, διὰ γῆρας ὑστέρει, πρεσβύτεροι δὲ αὐτοῦ τάξιν ἐτέλουν. Ὧν ὁ εἷς Ἀλέξανδρος ἦν, ὁ μετ᾽ αὐτὸν ἐπίσκοπος τῆς αὐτῆς γεγονὼς πόλεως.*

Haec acta se legisse testatur Photius in bibl. codd. 15 et 88, ubi hunc ipsum locum affert. Idem in cod. 256 legisse se librum

1) p. 268. 273 sqq. 2) Chron. pasch. II. p. 134 sq. 3) Frustra quaesivi, num apud illorum et posteriorum temporum scriptores fortasse invenirem, quae Domitium Probi imperatoris fratrem, Probum et Metrophanem filios Domitii exstitisse probarent. Itaque ne his quidem auctoris verbis, quae etiam apud Zonaram (lib. VIII. cap. 3) exstant quibusque ille episcopos cum domo imperatoria coniungere nobilitatemque iis addere studet, fidem habendam esse existimo. 4) de vit. Const. lib. III. cap. 7. 5) Mansi, concil. gen. II. p. 805.

dicit, qui inscriptus fuerit: *Πολιτεία τῶν ἁγίων πατέρων Μητροφάνους καὶ Ἀλεξάνδρου*, et eius argumentum ad verbum fere in bibliothecam transfert. Exstat enim ipse adhuc libellus, qui inscribitur: *τὰ πραχθέντα ἐν Νικαίᾳ* in duobus codicibus Parisinis et editus est a Combefisio in historiae haeresis Monothelitarum p. 574 sqq. De hoc autem opusculo, in quo similia atque apud Gelasium narrantur, infra paulo fusius agemus.

Praeterea hunc Gelasii locum commemorat Nicetas Choniata in Panopliae dogmaticae lib. V. cap. 6, Epiphanius autem scholasticus in historiae tripartitae per Cassiodorum Senatorem in epitomen redactae lib. II. cap. 1. Eusebii locum de Alexandro episcopo Constantinopolitano intellegit.

Eundem locum ex vita Constantini desumpsit Socrates[1]), qui eadem verba exhibet atque Eusebius. Theophanes ad a. m. 5816 affert concilio Nicaeno praefuisse pro episcopo Romano presbyteros duos itemque Alexandrum episcopum Byzantinum propter senectutem presbyteros misisse, qui vices suas explerent, a quo dissentiunt Georgius Cedrenus[2]) et Michael Glycas[3]), qui Metrophanem ipsum cum aliis concilio praefuisse dicunt.

Metrophanis primum annum chronicum paschale ponit in ao. m. 5821, p. Chr. n. 313[4]), et, cum ei decem annos assignet, paulo post ad a. m. 5831, p. Chr. n. 323, Alexandri refertur initium.[5]) Mortem autem Alexandri Socrates affert sub. ao. 340[6]):

1) hist. eccl. I. 8. 2) hist. comp. ed. Bonn. p. 499. 3) ann. ed. Bonn. part. IV. p. 502. 4) chron. pasch. I. p. 522. II. p. 368. 5) Alexandro episcopo Byzantino septem anni h. l. assignantur: paulo inferius sub ao. 330 legitur hoc anno Alexandrum episcopum Alexandrinum mortuum esse a. d. XIV. Kal. Mai., Pharmuthi XXII. et pro eo episcopum Athanasium factum esse. Ad hunc locum Cangius annotat: De mense et die, inquit, quo obiit Alexander, consentit auctor chronici Orientalis additque diem fuisse Lunae: annum vero mortis Christi 332 notat. — Apparet h. l. auctorem chronici paschalis duos Alexandros inter se confudisse: quod autem illi Byzantino septem annos errore dedit, huic Alexandrino mortis annum falso posuit, illius autem mortem afferre omittit. Alexandrum autem Alexandrinum a. d. XIV. Kal. Mai. anni 328 mortuum esse constat. Cf. Larsow, die Festbriefe des heiligen Athanasius, p. 26. Ceterum Larsow in p. 26. annot. 2. simile vitium committit, qui errore captus in politia Metrophanis et Alexandri (Phot. cod. 256), de Alexandro episcopo Alexandrino agi putat. Inde sequitur, ut id occasione oblata commemorem, ex hoc loco Alexandrum Alexandrinum ao. 328 mortuum esse non demonstrari. Ac ne tempus quidem trium annorum et sex mensium, quod illa politia concilio tribuitur, recipere licet sicut facit Larsow. 6) Socr. II. 6. Soz. III. 3. Holzhauseno, qui in

SISMANOGLIO

ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον (*ἐν ὑπατείᾳ Ἀκινδύνου καὶ Πρόκλου*) *κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἑτέρα ταῖς προτέραις ἐπισυμπλέκεται ταραχὴ ἐξ αἰτίας τοιαύτης· Ἀλέξανδρος ὁ κατὰ τήνδε τὴν πόλιν τῶν ἐκκλησιῶν προεστώς, ὁ τὴν πρὸς Ἄρειον μάχην ἀγωνισάμενος, τὸν ἐνθάδε βίον ἀπέλειπεν, εἴκοσι τρία μὲν ἔτη κατὰ τὴν ἐπισκοπὴν διατρίψας, ἐνενήκοντα καὶ ὀκτὼ δὲ ἔτη τὰ πάντα βιούς.* Theophanes primum Metrophanis annum ponit in ao. m. 5799 et Alexandri primum annum in ao. m. 5812, sed quomodo hos numeros sua ipsius computatione invenerit, ipse affert sub ao. m. 5827. Deinde Georgius Cedrenus haec habet[1]): *τῷ θ′ ἔτει τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου Μητροφάνης ἐπίσκοπος Βυζαντίου δ′ γέγονε*, a quo dissentit Theodoretus[2]): *κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον* (quo primum Arii haeresis ab Alexandro Alexandrino damnata est) *τῆς μὲν Ῥωμαίων ἐκκλησίας Σίλβεστρος κατεῖχε τὰς ἡνίας . . . τῆς δὲ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τοῦτον αὐτὸν τὸν καιρὸν Ἀλέξανδρος τῆς ἱερατικῆς ἠξιοῦτο λειτουργίας, ἀποστολικοῖς χαρίσμασιν λαμπρυνόμενος.* Idem Theodoretus sequenti capite epistolam affert, quam Alexander Alexandrinus misit ad episcopos de Ario quaeque in plerisque codicibus hanc habet inscriptionem: *Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως.*

Quae in his testimoniis adeo diversis et inter se non convenientibus de duobus episcopis traduntur, paucis nunc repetamus. Ut igitur quam Theophanes adhibuit computationem omittamus, chronicum paschale primum Metrophanis annum ponit in ao. 313, Alexandri initium in ao. 323, Socrates et Sozomenus Alexandri mortem in ao. 340. Cedrenus Metrophanis primum annum 314 esse dicit, cum Theodoretus Alexandrum episcopum factum esse afferat, cum Arius surgeret. Omnes catalogi Metrophani decem et Alexandro viginti tres annos assignant praeter chronographium compendiarium, quod tredecim annos ei tribuit. Omnes etiam catalogi Metrophanem primum fuisse qui patriarcha appellaretur

commentatione de fontibus Socratis Sozomeni Theodoreti (Gott. 1825) Socratem et Sozomenum alterum alterius opus neque novisse neque ex eo hausisse probare conatur, assentiri non possum, sed Valesium (praef. ed. Socr. et Soz.) et Güldenpenningum (die Quellen zur Geschichte des Kaisers Theodosius des Grossen. diss. inaug. Halle 1878. p. 21—32) secutus Sozomenum ex Socrate multa hausisse existimo. Itaque ubi illi consentiunt, in textu semper Socratem solum commemorabo, in annotatione autem locos et Socratis et Sozomeni afferam.

1) hist. comp. I. p. 477. 2) hist. eccl. I. 3.

consentiunt: praeterea duo catalogi eum sub Constantino M. patriarcham factum esse[1]), duo autem eum primo concilio interfuisse[2]), quattuor denique sub eo Constantinum M. propter bellum contra Licinium gestum Constantinopolim venisse narrant.[3]) Secundum Cedrenum, Glycam Metrophanes ipse in concilio Nicaeno fuit, secundum Gelasium Cyzicenum vicarium in concilio habuit Alexandrum, cui assentitur politia patrum Metrophanis et Alexandri, quae eadem illum centum septendecim annos natum post concilium mortuum esse dicit. Theophanis autem testimonio Alexander ipse presbyteros habuit vicarios. Utrum in Eusebii loco de Silvestro an de Metrophane dicatur, et apud veteres et apud recentes variae proferuntur sententiae: veterum locos, qui de episcopo Byzantino verba putarunt intellegenda esse, modo attulimus. Metrophanem silentio praetermittunt et Eusebii locum episcopo tribuendum esse Romano Sozomenus et Theodoretus existimant.[4])

Quantum igitur veterum testimonia de primis Constantinopolis episcopis inter se dissentiant, satis vidimus. Neque vero minus quam veterum loci recentiorum etiam virorum doctorum opiniones sibi obsistunt. Cardo autem totius dissensionis vertitur in quaestione, utrum Metrophanes tum, cum concilium Nicaenum habitum est, fuerit in vivis necne.

Reliqua propediem edentur in Commentationum philologarum Ienensium tomo III.

1) Leunclav.; Phil. Cypr. 2) Nic. Call.; Cig. 3) Nic. tract.; Vindob. AB.; Nic. Call. 4) Soz. I. 17: *Ἰούλιος δέ* (errore hic positus est pro Silvestro) *ὁ Ῥωμαίων ἐπίσκοπος, διὰ γῆρας ἀπελιμπάνετο· παρῆσαν δὲ ἀντ' αὐτοῦ Βίτως καὶ Βικέντιος, πρεσβύτεροι τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας.* — Theodoret. I. 7: *ὁ δὲ τῆς Ῥώμης διὰ γῆρας ἀπελείφθη βαθύ, δύο μέντοι πρεσβυτέρους ἀπέστειλε, συνθέσθαι τοῖς πραττομένοις παρεγγυήσας.*